

RIBIČ

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

7-8

LETO 2019

LETNIK LXXVIII

ISSN 0350-4573

Ustanovitev Zveze ribiških družin Zasavja in Posavja

V petek, 24. maja 2019, so se predstavniki ribiških družin od Litije do Brežic zbrali v ribiškem domu na Hotemežu. RD Litija, RD Zagorje, RD Trbovlje, RD Hrastnik, RD Radeče, RD Sevnica, RD Brestanica - Krško in RD Brežice so na skupščini ustanovile Zvezo ribiških družin Zasavja in Posavja.

V uvodu so zbrane pozdravili in nagovorili povabljeni gostje. Predsednik RZS, dr. Miroslav Žaberl, Peter Solar, predsednik ZRD Celje in župan Občine Radeče, gospod Tomaž Režun so pozdravili izbrano obliko povezovanja ribiških družin in uresničevanja skupno postavljenih ciljev.

Predsedovanje novonastale ZRD Zasavja in Posavja je za dveletno obdobje prevzel Branko Zelič, predsednik RD Radeče, naloge podpredsednika pa Aleš Buršič, predsednik RD Brestanica - Krško. Izvoljeni so bili tudi drugi organi zveze, prav tako so sprejeli statut.

V zadnjih nekaj letih se razmere na terenu spreminjajo, saj nastaja veriga HE z akumulacijami na Savi, kar pomeni določeno posebnost in spremembo razmer pri upravljanju ribiških okolišev. Povečala se je sorodnost problematike, ki zadeva RD, in s tem potreba po pomenjenju stališč ter potreba po dogovorih o ribolovnih režimih. Pri tem naj bi imela veliko vlogo ZRD s članicami, ki so intenzivno vključene v okvirje problematike srednjehavskega in spodnjehavskega ribiškega območja.

Zveza, ki povezuje osem ribiških

družin ob Savi, bo članom vključenih ribiških družin omogočala različne ugodnosti pri ribolovu na savskih revirjih družin, ki upravljajo z ribiškimi okolišji v Zasavju in Posavju. Tako bodo ribiči dobili priložnost za gostovanje in druženje, ribolov in spoznavanje drugih območij ob Savi in njihovih značilnosti, tudi skozi organizacijo taborov za mlade ribiče.

Nekatere aktivnosti za namen ZRD Zasavja in Posavja so potekale v sklopu projekta Povezani s Savo (PoSava), ki ga je sofinanciral Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (ESPR). Projekt je pripravila RD Brestanica - Krško s partnerji. Namen projekta je razširiti ribolovno, športno, rekreativno in turistično ponudbo, ki je dostopna najširšem krogu socialnih skupin v območje neposredno ob Savi, in katere cilj je povečati lokalno oskrbo s svežimi sladkovodnimi ribami in povečanje raznovrstnosti dejavnosti v turizmu.

Ob prijateljskem druženju in klepetu ob zaključku ustanovne skupščine so se že rojevale nove ideje in načrti za prihodnje delo.

*Za ZRD Zasavja in Posavja,
Aleš Buršič*

Predsednik nove ZRD Branko Zelič je pozdravil vabljenе na prvi skupščini.

Tudi predsednik RZS dr. Miroslav Žaberl je zbrane pozdravil in jim zaželel dobro delo.

Na mladih svet stoji

Na mladih svet stoji, pravi star slovenski pregovor. Tega se zavedamo tudi ribiči, ki zaskrbljeno pogledujemo na podatke, da se povprečna starost slovenskega ribiča približuje 52 letom. Pa kljub vsemu, ni vse tako črnogledno.

Pred letošnjim posvetom z mentorji smo na RZS pripravili analizo stanja mladih ribičev po posameznih ribiških družinah. Z raziskavo smo ugotovili, da imamo od 11.211 vseh aktivnih članov kar 975 ribičev mlajših od osemnajst let, kar znaša 8,6 odstotka celotnega ribiškega članstva. Takšnega odstotka smo vsekakor veseli in predstavlja pozitiven trend večanja števila mladih, ki se je pred leti gibal pod petimi odstotki. S takšnim staležem mladih se lahko pohvalimo tudi pred drugimi civilnimi organizacijami, ki po navadi potarnajo, da je mlade težko odtegniti od računalnikov.

Pričakovano se po številčnosti lahko najbolj kitijo v večjih ribiških družinah, in sicer:

RD Novo mesto 68 mladih,
RD Radgona 55 mladih,
RD Cerkljica 41 mladih,
RD Šempeter 40 mladih in
RD Bistrica Domžale z 39 mladih ribičev.

Če pogledamo po odstotkih, ki so tudi pravičnejši pokazatelj, pa so v ospredju predvsem manjše RD, in sicer:

RD Postojna z 31 odstotki mladih,
RD Cerkljica 28 odstotkov,
RD Paka 25 odstotkov,
RD Metlika 24 odstotkov in
RD Sotla z 22 odstotki mladih.

Za te spodbudne številke ste zaslužni predvsem predsedniki v ribiških družinah in mentorji, ki s svojim nesebičnim in požrtvovalnim delom dosegate zavidljive rezultate. Na RZS vam lahko dajemo zgolj spodbudo, pomoč in pozitivne usmeritve.

Seveda se pri tem ne bomo ustavili. Skupaj moramo stremeti k cilju, da v prihodnjih dveh letih še povečamo število mladih in dosežemo ter presežemo 10 odstotkov.

Kljub temu v nekaterih ribiških okoljih ni čas za slavo, temveč bolj za razmislek. Ribiške družine, ki nimajo nobenega mlajšega člana od 18 let ali pa je odstotek le-teh le med ena in tri, bi morale biti plat zvona. Vprašamo se lahko, kdo bo v prihodnosti upravljal z našimi ribolovnimi vodami in kdo bo skrbel za dobrobit naših rib, če ne bo mladih.

Ker na RZS in v Komisiji za delo z mladimi vemo, da je na tem delovnem področju veliko odvisno od vodstva RD in predsednika, smo se na zadnjem posvetu mentorjev, ki je potekal v sklopu muharskega tabora mladih ribičev v Javorniškem Rovtu, dogovorili, da v prihodnjem letu na posvet mentorjev povabimo tudi vse predsednike RD. Med drugimi temami vam bomo predstavili tudi usmeritve za delo z mladimi, ki jih pripravljajo v komisiji.

In srčno verjamem, da bomo s skupnimi močmi dosegli želenih deset odstotkov mladih.

*Dr. Miroslav Žaberl,
predsednik RZS*

RIBIČ

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

Ribič je z odločbo Ministrstva za kulturo, št. 61510-42/2014/3, izdano 16. 5. 2014, vpisan v razvid medijev pod zaporedno številko 1880.

ISSN 0350-4573
UDK 632

Izdaja

Ribiška zveza Slovenije,
1001 Ljubljana, p. p. 2974.

Izhaja vsak prvi teden v mesecu, razen številki 1-2 in 7-8, ki so združene.

Uredništvo in uprava:
Tržaška cesta 134
1000 Ljubljana

Telefon:
uredništvo:
(01) 256 12 97
tajništvo:
(01) 256 12 94
041 738 849
telefaks:
(01) 256 12 95

www.ribiska-zveza.si

NASLOVI ELEKTRONSKE POŠTE

RIBIŠKE ZVEZE SLOVENIJE:

Ribiška zveza Slovenije

info.rzs@ribiska-zveza.si

sekretar RZS

sekretar.rzs@ribiska-zveza.si

tajništvo RZS

tajnistvo.rzs@ribiska-zveza.si

računovodstvo RZS

racunovodstvo.rzs@ribiska-zveza.si

uredništvo glasila Ribič

glasiloricibic.rzs@ribiska-zveza.si

Transakcijski račun:
02010-0017838266

UREDNIŠTVO:

vršilka dolžnosti odgovornega urednika:

Nuška Božičnik

UREDNIŠKI ODBOR:

predsednik:

Igor Kloboves

Člani:

Egon Dolenc, Drago Ornik,
Boštjan P. Zagožen, Peter Weibl

ČASOPISNI SVET:

Člana:

dr. Jože Ocvirk,
dr. Božidar Voljč

Lektoriranje:

Marjetka Šivic

Tehnično urejanje:

Jurij Koščak

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost se od glasila obračunava davek na dodano vrednost.

Naklada: 11.100 izvodov

Priprava za tisk in tisk:

Tiskarna SCHWARZ PRINT, d. o. o.

Vsebina

NE SPREGLEJTE

Ustanovitev Zveze ribiških družin Zasavja in Posavja

Aleš Buršič 202

BESEDA PREDSEDNIKA RZS

Na mladih svet stoji

Dr. Miroslav Žaberl 202

OHRANIMO NARAVO

Brežiško jezero

Milan Štraus 204

RIBOLOV

Od junija do septembra

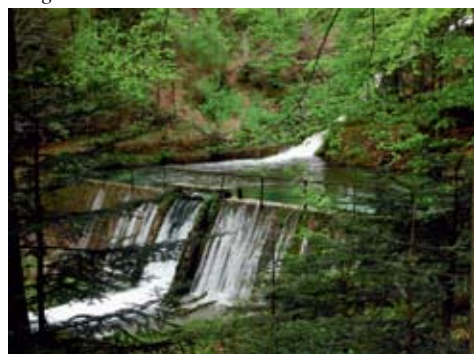
Jure Ušeničnik 208

Izberite si najuspešnejši dan za ribolov 210

DELO RIBIŠKE ORGANIZACIJE

Mladinski muharski tabor Javorniški Rovt 2019

Drago Ornik 211

Srečanje mentorjev mladih ribičev

Nuška Božičnik 213

JUBILEJI

60 let RD Radgona

Oste Bakal 214

MEDNARODNA TEKMOVANJA

10. Mednarodno muharsko tekmovanje jadransko-donavske regije (RAJP)

Nuška Božičnik 217

POGOVOR

Jože Detlbach že 30 let zvest mladim ribičem

Jože Šmejč 218

AKTUALNO

Izredne naravne danosti Slovenije za ribolov

Borut Jerše 220

REPORTAŽE

Reka Mincio in ribolov v Mantovi

Stane Omerzu 223

ČUDOVITI RIBIŠKI DNEVI

Ribe po naročilu

Lenart Levičar Bahtijari 226

ZNANJE IN IZKUŠNJE

Posnemati ali ne, to je zdaj vprašanje

Vladimir Mikec 229

RIBIČI PIŠEJO

Kam poleti na ribolov z družino?

Karlo Pirc 233

MLADI RIBIČ

Poletni ribolov

Nuška Božičnik 234

MUHARSKI KOTIČEK

Nepogrešljivih dvanajst

Tomaž Modic 236

SEJMI

Sejem lov – ribolov – naturo v Gornji Radgoni

Igor Miličič 238

V SPOMIN

Marko Orehek

Vincenc Dornik 238

RIBIČI KUHAJO

Ribja pita s pire krompirjem, gregada iz sladkovodnih rib

Borut Jerše 239

V posameznih prispevkih izražena stališča ne predstavljajo nujno tudi stališč uredništva.

Obvestilo dopisnikom Ribiča

Dopisnike prosimo, da svoje prispevke pošiljajo na e-naslov:

glasiloricibic.rzs@ribiska-zveza.si,

izpis prispevka pa z običajno pošto na naslov uredništva.

Prispevke za glasilo Ribič je treba poslati uredništvu trideset (30) dni pred izidom, nujna obvestila pa dvajset (20) dni pred izidom.

Poslanih prispevkov ne vračamo, razen na avtorjevo željo. Izvirnike hranimo 15 dni od objave v glasilu.

Po sklepu predsedstva RZS z dne 18. oktobra 2003 ne honoriramo:

- pisem bralcev,
- kapitalnih ulovov,
- obvestil,
- poročil o delu strokovnih delovnih teles RZS.

Nenaročene prispevke bomo objavljali skladno z razpoložljivim prostorom in njihovo aktualnostjo. Da bi se izognili neobjavam, občasnim dopisnikom svetujemo predhodni posvet z odgovornim urednikom, da bi skladno s programsko zasnovo zagotovili tematsko uravnoteženost vsebine Ribiča.

Uredništvo

Brežiško jezero

Brežiško jezero predstavlja peto pretočno – rečno akumulacijo v nizu šest načrtovanih hidroelektrarn na spodnji Savi. Zgrajena je bila med letoma 2015 in 2017 ter s svojimi 317 ha predstavlja drugo največjo zaprto vodno površino v slovenskem prostoru.

Uvodoma pripominjam, da nasprotujem nepremišljenemu izkoriščanju slovenskega vodnega potenciala. Smatram, da bi z bolj preudarno gradnjo energetskih objektov bistveno omilili škodo na okolju in z bolj učinkovito rabo električne energije občutno zmanjšali potrebe po gradnji novih hidroelektrarn. Moram pa v primeru gradnje hidroelektrarne Brežice energetikom priznati naravi prijaznejši pristop posega v prostor z ureditvijo niza sonaravnih omilitvenih ukrepov, ki pa so žal pri večini starejših in mlajših energetskih objektov ostali neizpolnjeni.

Geografski, hidrotehnični, hidrološki in energetski podatki

Jezero ima status energetske akumulacije z naslednjimi geografskimi, hidrološkimi, tehničnimi in energetskimi podatki (HESS):

- makrolokacija jezera: Občina Krško, Občina Brežice;
- mikrolokacija jezera: Krško, Vrbina, Brežice;
- povodje: Donavsko – Sava;
- skupna površina akumulacije: 317 ha (od tega površina Save 114 ha);
- skupna prostornina akumulacije: 19,30 mio m³;
- koristna prostornina akumulacije: 3,40 mio m³;
- dolžina zaježitve med HE Krško in HE Brežice: 12.950 m;
- največja širina akumulacije: 680 m;
- nasipi: trapeznega, mestoma stopničastega profila;
- skupna dolžina nasipov: 13.670 m;
- širina krone osnovnega nasipa: 4–8 m;
- kota osnovnega nasipa: 154,50 m. n.m.;
- naklon nasipov na vodni strani: 1 : 2;
- kota zaježitve elektrarna: 153,000 m. n.m.;
- poglobitev spodnje vode do sotočja s Krko: 900 m;
- dolžina drenažnih kanalov: 21.700 m;
- srednji letni pretok: 207 m³/s;
- dovoljena dnevna denivelacija: 1,1 m;
- pričetek gradnje: oktober 2015;
- izkopi in premet zemljin: 1.500.000 m³;
- vgradnja armatur: 5.300 ton;
- vgradnja betonov: 82.000 m³;
- končanje gradnje: februar 2017;
- število prelivnih polj: 5 s svetlo širino 15 m;
- število agregatov: 3;
- tip turbin: dvojno regulirana vertikalna s Kaplanovim gonilnikom;
- nazivna moč elektrarne: 45,3 MW;
- nazivni pretok elektrarne: 500 m³/s;
- nazivni padec: 11 m;
- srednja letna proizvodnja: 161 GWh.

Reka Sava med Krškim in Brežicami na zgodovinskem posnetku iz zraka (Atlas okolja).

Kartografi Brežiškega jezera še niso zabeležili (Geopedia).

Namembnost in raba akumulacije ter upravljanje in vzdrževanje vodne infrastrukture

Brežiško jezero ni vpisano v Seznam obstoječe javne vodne infrastrukture za varstvo pred škodljivim delovanjem voda (Uradni list RS, številka 63/06, 96/06), kar pa ne izključuje njegove vloge pri zadrževanju poplavnih voda padavinskega območja in s tem zniževanja visokovodnega vala reke Save. Akumulacija je prvenstveno namenjena rabi vode za

proizvodnjo električne energije. Zakon o pogojih za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save s spremembami in dopolnitvami (Uradni list RS, številka 87/11, 50/14, 90/15, 67/17) med ostalim določa, da je redno in investicijsko vzdrževanje energetskih objektov ter vodne infrastrukture v pristojnosti koncesionarja. Žal pa mi ni uspel vpogled v koncesijsko pogodbo za celovitejšo predstavitev pravic in dolžnosti koncesionarja ter način in obseg sodelovanja koncesionarja z izvajalcem gospodarske javne službe ter današnjimi in bodočimi uporabniki tega območja Save. Za občo javnost to sicer ni pomembno, bo pa postalo pomembno prisotnim deležnikom, ko se bodo pojavili problemi skupnega upravljanja in vzdrževanja infrastrukture akumulacijskega prostora.

Prednostna energetska raba akumulacije je določena. Z Uredbo o državnem prostorskem načrtu za območje HE Brežice (Uradni list RS, številka 50/12 in 69/13) pa se dopušča in predpisuje tudi druga namembnost, ki bi jo razvrstil takole:

- zadržanje - sploščanje visokovodnega vala Save za protipoplavno zaščito poselitve-

nega prostora, infrastrukture in kmetijskih zemljišč;

- ohranjanje in bogatenje pestrosti ter številčnosti domorodnih prostoživečih živali in rastlin;

- rekreacijski poligon občanov in razvoj vodnih športov;

- podpora že uveljavljenemu gostinstvu in turizmu Občine Brežice, vključno z razvojem ribolovnega ter izletniškega turizma;

Pogled na jezero iz Vrbine proti Brežicam.

- raba vode za namakanje kmetijskih površin.

In če izpostavim segment »ohranjanja in bogatenja pestrosti ter številčnosti domorodnih prostoživečih živali ter rastlin« moram priznati, da je v primeru HE Brežice narejen velik korak k udeležanju že ničlikokrat predpisanih, pa na koncu vedno pozabljenih ali polovičarsko opravljenih, omilitvenih ukrepov. Za lažjo predstavo bralcem in v spodbudo za enakovredno ureditev drugih akumulacij ter zadrževalnikov jih zgolj informativno naštevam:

- ureditev 6 nadomestnih habitatov s skupno površino 45 ha za izgubljene vodne, gozdne in travniške površine;

- ureditev nadomestnih gnezdnih sten za breguljke, vodomce in čebelarje;

- ureditev stabilnih in plavajočih otokov za gnezdenje čigre ter drugih vodnih ptic;

- ureditev varnih prehodov za divjad in dvoživke;

- ureditev površin za umik divjadi in drugih živali pred poplavnimi vodami Save;

- postavitev netopirnic;

- ureditev čez 100 ha nadomestnih topolovih nasadov in obrežnih gozdov;

- zasaditev golih površin akumulacije z domorodnimi – lokalno značilnimi drevninami (črna jelša, glog, veliki jasen, dob, brogovita, črni bezeg, kalina, ...) in vodnimi rastlinami (klasasti in vretenčasti rmanec, vodna perunika, navadni rogolist, suličasti porečnik, bleščeči dristavec, ...);

- izgradnja umetne struge med spodnjo in zgornjo vodo Save za neoviran prehod vodnih organizmov v času reprodukcije ter kot nadomestni habitat reofilnih vrst rib;

- ureditev umetnih zalivov s plitvinami in zasaditvijo makrofitov za vzpostavljanje pogojev drsti limnofilnih vrst rib;

- vzpostavitev prehodnosti večjih pritokov za ohranjanje selitvenih poti reofilnih in oligoreofilnih vrst rib na tradicionalna drstišča.

Brežiško jezero je še mlado. Iz dostopnih javnih evidenc in osebnih terenskih zaznav je že danes na območju jezera, vključno z nadomestnimi habitatmi, prisotno 13 vrst metuljev in kačjih pastirjev (navadni modrin, mali spreminjavček, petelinček, zorica, krvavordeči kamenjak, modri ploščec, razkošni bisernik, gospica, močvirski cekinček, navadni senoženik, mali okrček, dnevni paolinček, ...), močvirska sklednica, bobber, več kot 30 vrst ptic (mali deževnik, mali martinec, breguljka, labod grbec, čebelar, polojnik, veliki kormoran, siva čaplja, mala bela čaplja, močvirski martinec, kvakač, mlakarica, vodomec, navadna čigra, mali in čopasti ponirek, črna liska, tukalica, močvirska trstnica, ...), orhideja piramidna kukavica. Prepričan sem, da se bo po ekološki amplitudi – stabilizaciji življenjskih pogojev bistveno povečalo število prisotnih rastlinskih ter živalskih vrst in prav bi bilo, da bi že danes razmišljali še o nadaljnjih ukrepih zaščite njihovega življenjskega prostora. Pri tem imam v mislih popolno izločitev biološko vitalnih območij jezera (drstišča rib, gnezdišča ptic, rastišča redkih rastlin, ...) iz ekonomske, rekreativne in druge rabe ter njihova zaščita s statusom naravnega rezervata. Na obrobju teh bi lahko uredili učne poti s predstavitevni panoi prisotnih živali in rastlin ter opazovališča za njihovo opazovanje in preučevanje, kar bi bilo trajno zagotovilo varovanja izločenih habitatov ter dodatna spodbuda razvoju gostinstva in turizma širšega prostora jezera.

Kakovost vode reke Save in jezera

Država je sprejela Uredbo o kakovosti površinskih voda za življenje sladkovodnih vrst rib (Uradni list RS, številka 46/02, 41/04), Pravilnik o določitvi odsekov površinskih voda, pomembnih za življenje sladkovodnih vrst rib (Uradni list RS, številka 28/05) in Pravilnik o imisijskem monitoringu kakovosti površinske vode za življenje sladkovodnih vrst rib (Uradni list RS, številka 71/02). Žal pa v Programu spremljanja kakovosti površinskih voda za življenje sladkovodnih rib Ministrstva za okolje in prostor spodnje Save nisem našel. Mnenje, ali gre pri tem za načrtno ali zgolj uradniško pozabo, prepuščam bralcem. Da pa bi imeli vsaj informativno sliko stanja kakovosti vode v akumulaciji Brežice povzamem podatke poročil Agencije RS za okolje o stanju vodo tokov v Sloveniji za leto 2014, 2015 in 2017. Ti za Savo med merilnima mestoma HE Krško in Jesenice na Dolenjskem izkazuje dobro kemijsko stanje. Enako pa bi lahko zaključil tudi za ekološko stanje, če povzamem zgolj rezultate meritev splošnih fizikalno-kemijskih elementov z oceno: BPK zelo dobro, nitrati zelo dobro, celotni fosfor zmerno in posebna onesnaževala zelo dobro. Primerjava teh rezultatov z dostopnimi zgodovinskimi podatki izkazuje, da se stanje kakovosti vode reke Save izboljšuje. Seveda pa bodo za ribiško javnost pomembnejši podatki o vrednostih in razlikah fizikalno-kemijskih ter bioloških parametrov zgornje in spodnje vode hidroelektrarne po daljšem obratovanju akumulacije.

Ribe, piškurji, raki in ribištvo

Na porečju slovenskega dela Save je bilo kar nekaj bioloških raziskav (vodni nevretenčarji, ribe, dvoživke, ...). Izpostavil bom predvsem ihtiološke, katerih rezultati posredno ali neposredno zajemajo tudi vplivno območje HE Brežice:

- Selitvene poti podusti (*Chondrostoma nasus*) v reki Savi in Savinji v Sloveniji (1984, Zavod za ribištvo Ljubljana);

- Ihtiološke raziskave reke Save od izliva Savinje do Jesenic na Dolenjskem (1985 - 1987, Zavod za ribištvo Ljubljana);

- Ocena stanja ribjih populacij, večjih vodnih nevretenčarjev in perifitona na vplivnem območju gradbene jame za HE Boštanj (2003, Zavod za ribištvo Slovenije);

- Ihtiološke raziskave Save od HE Vrbove do JE Krško (2004, EBRA Ljubljana, Zavod za ribištvo Slovenije);

- Ihtiološke raziskave Save in pritokov od Litije do sotočja Save in Savinje (2011, Zavod za ribištvo Slovenije).

V ihtioloških raziskavah in Ribiškem katastru zabeležena prisotnost piškurjev ter rib:

- piškurji (*Petromyzontidae*): donavski potočni piškur (*Eudontomyzon vladikovii*);

- postrvi (*Salmonidae*): potočna postrv (*Salmo trutta m. fario*), šarenka (*Oncorhynchus mykiss*), sulec (*Hucho hucho*);

- krapovci (*Cyprinidae*): rdečeočka (*Rutilus rutilus*), platnica (*Rutilus pigus*), klenič (*Leuciscus leuciscus*), klen (*Leuciscus cephalus*), jez (*Leuciscus idus*), blistavec

Sprehajalna pot na kroni nasipa, ki pa ji manjka zasaditev drevja za vetrovno zaščito in zmanjševanje pregrevanja jezerske vode ter nekaj urbane opreme za boljše počutje sprehajalcev.

Detalj erozijske zaščite vodne brežine z lomljencem, ki pa bo naravi in ljudem prijaznejša po razrasti trav ter makrofytov.

Prelivni objekt visokih voda Save z hidromehansko opremo.

Odlično speljana in hidrotehnično izvedena ribja selitvena pot ter nadomestni habitat za reofilne vrste rib, jo bo pa potrebno še zasaditi z drevjem za boljše osenčenost umetne struge.

(*Leuciscus souffia*), pisanec (*Phoxinus phoxinus*), beli amur (*Ctenopharyngodon idella*), rdečeperka (*Scardinius erythrophthalmus*), bolen (*Aspius aspius*), linj (*Tinca tinca*), podust (*Chondrostoma nasus*), globoček (*Gobio obtusirostris*), beloplavuti globoček (*Romanogobio vladkovi*), peščeni globoček (*Romanogobio kesslerii*), zvezdogled (*Romanogobio uranoscopus*), pseudorazbora (*Pseudorasbora parva*), mrena (*Barbus barbus*), pohra (*Barbus balcanicus*), pezdirek (*Rhodeus amarus*), ogrica (*Vimba vimba*), ploščič (*Abramis brama*), črnooka (*Ballerus sapa*), kosalj (*Ballerus ballerus*), androga (*Blicca bjoerkna*), pisanka (*Alburnoides bipunctatus*), zelenika (*Alburnus alburnus*), navadni koreselj (*Carassius carassius*), srebrni koreselj (*Carassius gibelio*), zlati koreselj (*Carassius auratus*), krap (*Cyprinus carpio*);

- činklje (*Cobitidae*): navadna nežica (*Cobitis elongatoides*), velika nežica (*Cobitis elongata*), zlata nežica (*Sabanejewia balcanica*);

- rečne babice (*Nemacheilidae*): rečna babica (*Barbatula barbatula*);

- pravi somi (*Siluridae*): som (*Silurus glanis*);

- ščuke (*Esocidae*): ščuka (*Esox lucius*);

- trske (*Gadidae*): menek (*Lota lota*);

- pravi ostrži (*Percidae*): navadni ostrž

(*Perca fluviatilis*), smuč (*Stizostedion lucioperca*), navadni okun (*Gymnocephalus cernua*), upiravec (*Zingel streber*);

- sončni ostrži (*Centrarchidae*): sončni ostrž (*Lepomis gibbosus*).

Starejši pisni viri za obravnavano območje Save omenjajo še prisotnost kečige (*Acipenser ruthenus*), jegulje (*Anguilla anguilla*), lipana (*Thymallus thymallus*), smrkeža (*Gymnocephalus schraetzer*), čepa (*Zingel zingel*) in kaplja (*Cottus gobio*). Ker novejših verodostojnih podatkov o njihovi prisotnosti ni, sem te v prikazih izključil. Potrjena je prisotnost 46 vrst rib iz devetih družin in 1 vrsta piškurja, kar izkazuje izredno pestrost tega dela reke Save, visoka pa je tudi njihova povprečna naseljenost, ki po oceni znaša 599,80 kg/ha. Prevladuje podust, temu pa sledita mrena in klen. Žal pa je med evidentiranimi vrstami tudi precej tujerodnih vrst rib (srebrni koreselj, zlati koreselj, pseudorazbora, beli amur, sočni ostrž). Število teh bo verjetno še naraščalo, zlasti tistih vrst, ki že naseljujejo tok zgornje in srednje Save. Temu se žal ne da izogniti. Omilitveni ukrep je lahko samo njihova humana odstranitev (postopni odlov) in selektivna vlaganja izključno domorodnih vrst rib brez zatiskanja oči pred pomešanimi tujci.

S pregraditvijo reke Save in nastankom 317 ha velikega pretočnega jezera so se začeli spreminjati biotični in abiotični dejavniki, ki bodo pogojevali spremembo biocenozo in s tem ihtiofavne. Reofilne vrste rib bodo iz akumulacije izginile, dolgoročno se bo zmanjševala populacija oligoreofilnih in z vlaganjem ter naravno reprodukcijo zviševala količina limnofilnih vrst rib. Seveda pa bo verodostojno oceno teh vplivov mogoče podati šele po zaključku ekološke amplitude z raziskavami:

- stanja vrst in populacij vodnih nevretenčarjev, piškurjev, rib, pod in nad hidroelektrarno;

- sprememb fizikalnih in kemičnih parametrov (temperatura, pasovna vsebnost kisika, prosojnost, ...) na prehodu iz tekoče vode v ojezeritev;

- vpliva stopnjevanja pregrevanja vode celotnega sistema delujočih hidroelektrarn;

- slojevitosti in sestave transportirane antropogene usedline dna v ojezeritvi.

Rezultati raziskav so sicer predvidljivi ter zgolj za netenje sporov med naravovarstveniki in energetiki povsem nepotrební. Služiti morajo snovanju takšnih ukrepov (dvig kakovosti vode, selitveni prehodnosti pritokov, vzpostavljanju na-

Detalj ureditve nove ribje selitvene poti in nadomestnega habitata reofilnih vrst rib.

Iztok nadomestnega tekočega habitata in pričetek selitvene poti rib med spodnjo ter zgornjo vodo reke Save.

Zgornja voda zajezene Save z lovilcem plavin in energetsko infrastrukturo HE Brežice.

Najuspešnejši savski ribič pri ribolovu.

domestnih dristišč, ...), ki bodo dolgoročno omilili posledice gradnje in obratovanja hidroelektrarne za vse prisotne vodne organizme.

Podatka o rakah v tem delu reke Save v navedenih bioloških raziskavah ni zaslediti. Jih pa v publikaciji Potočni raki Slovenije omenja Marjan Govedič iz katere povzeman prisotnost koščaka (*Astropotamobius torrentium*) in jelševca (*Astacus astacus*). Slednjega le pod izlivom Krke.

Brežiško jezero je po Uredbi o določitvi meja ribiških območij in ribiških okolišev v RS (Uradni list RS, številka 52/07) v Spodnje-savskem ribiškem območju - Brežiškem ribiškem okolišu (Sava od bivšega turškega broda do državne meje s pritoki; Bregana od izliva potoka Usklopec do državne meje pri Slovenski vasi; Sotla od vasi Orešje do državne meje; pritoki na teh odsekih). Ta je s koncesijsko pogodbo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano za trideset let dodeljen v upravljanje Ribiški družini Brežice. Seveda pa jezero v koncesijski pogodbi še ni navedeno. Ni pa ni sporno, da gre za pretočno akumulacijo znotraj reke Save s katero se je 251,9 ha velik ribiški okoliš povečal za dodatne 203 ha. Kako so brežiški ribiči sprejeli to novo vodo mi ni znano. Verjetno z veseljem. Še predvsem

ob pogledu na novo ribiško tekmovalno traso, ki jim bo omogočala tudi organizacijo mednarodnih ribiških tekmovanj. A žal s tem veseljem prihaja tudi naporno delo in vlaganja v ribiško upravljanje mladega jezera. Želim jim veliko uspeha. Predvsem na področju razvoja ribolovnega turizma, da vsi skupaj Sloveniji povrnemo sloves ribiške odličnosti, ki jo je v svetu dolgo imela.

Druge dejavnosti na akumulaciji

Izgradnja hidroelektrarne Brežice in s tem nastanek jezera je odnesla zajeten kos prvinske narave ter prinesla lokalnemu prebivalstvu vrsto ugodnosti (nova delovna mesta, izkoriščanje tehnološke in namakalne vode, izboljšana poplavna varnost, čiščenje odpadnih voda, izgradnja nove cestne infrastrukture, rekreacijski poligon, možnosti razvoja vodnih športov, nadgradnja že razvitega zdraviliškega in rekreativnega turizma, razvoj gostinstva, ...). Raba jezerskega prostora in z njo povezana gradnja infrastrukture ter organizacija športnih, rekreativnih in družabnih prireditev se bo širila. Število obiskovalcev jezera bo z leti naraščalo, s tem pa tudi konflikti med vzpostavljenim naravnim okoljem, poselitvijo prostora in prisotnimi uporabniki. V izogib temu bo morala lokalna skupnost čim prej pri-

stopiti k pripravi akta upravljanja jezera ter vzdrževanja njegove vodne, komunalne, plovne, športne, rekreacijske, ... infrastrukture. Gre za akt, ki bo na prisilni ali priporočljivi ravni predstavil pravice in dolžnosti vseh prisotnih deležnikov v času ter prostoru jezera in njihova ravnanja v normalnih ter izrednih razmerah. Le na ta način bo zagotovljena široko zastavljena namembnost, dinamičen razvoj prisotnih dejavnosti, zmanjševanje okoljskih škod in nemoteno delo nosilcev vodnih pravic ter drugih uporabnikov mladega Brežiškega jezera.

In v zaključku še nekaj dobrohotnih pobud investitorju:

v že odlično oblikovani info točki hidroelektrarne še postavitev panoramskega prikaza celotnega jezera z dostopi, sprehajalnimi potmi, nadomestnimi habitati in drugimi prostorskimi informacijami;

na kroni nasipov, kjer ti dopuščajo razraščanje koreninskih sistemov, zasaditev drevja za osenčenje jezera in sprehajalne poti ter umirjanje prihajajočih vetrov in postavitev najnujnejše urbane opreme (klopi, koši za odpadke) sprehajalcem.

Milan Štraus,
fotografije: Milan Štraus

Na avtorjevo željo prispevek ni lektoriran.

Od junija do septembra

S prihodom poletja se začne za muharja verjetno najlepše, a tudi najzahtevnejše obdobje. Vsesplošna vročina in nizek vodostaj botrujeta, da so ribe previdne. Zelo previdne! Dejavnije so le zjutraj in zvečer. Z nekaj znanja, spretnosti in sreče bomo nekatere vrste uspešno lovili tudi čez dan. Ena izjemno zanimivih tradicionalnih muharskih rib, lipan, je že ena takšnih. Merski primerki bodo radi pobrali našo suho muho ali posnetek ličinke tudi med pripeko in nam pričarali lepo muharsko doživetje.

Lipán, najsibo savski ali soški, je tista muharska riba, ki bo s svojo duhovitostjo zadovoljila začetnika in bolj izkušenega ribiča. Povprečno velikega ni težko ujeti, saj je radoveden in rad prime na različne umetne muhe. Tudi takšne, ki so nekoliko površno zvezane ali pritrjene na precej debelo trnico. Lipan pusti ribiča blizu, zato je primeren za prve korake začetnikov, ki še ne obvladajo metov, in za vse sladokusce, ki radi opazujemo gibanje njegovih oči, kako oprezajo za plenom. Zgodba je popolnoma drugačna pri starih, velikih in izkušenih primerkih. Ti načeloma še vedno niso plašni kot potočne ali soške postrvi, a so izjemno izbirični. Upamo si trditi, da so vsi lipani nad 45 cm dolžine velik plen, trofejnih nad 50 cm pa je še vedno malo, čeprav jih je v nekaterih revirjih z malo vztrajnosti mogoče ujeti. Vsak lipan nad 45 cm je zagotovo spoštovanja vreden.

Lipanska populacija

Strokovnjaki, pa tudi ribiči, ki več pozornosti namenjajo spremljanju ribjih populacij v določenih revirjih, ugotavljajo, da stanje z lipanom pri nas ni rožnato. Vladimir Mikec iz RD Vrhnika je povedal, da lipane pestijo predvsem onesnaženje, podnebne spremembe in dvig temperature vode, ribjede ptice, ponekod pa tudi vidra in napačno rokovanje z njimi. Dodaja, da je populacija lipanov v primerjavi s stanjem pred denimo 40 leti zdesetkana, vsaj na območju njihove RD, ki je nekoč veljala za pravo zakladnico srebrnih vitezov.

V Vipavi (RD Ajdovščina) nekatere ribiči opažajo izboljšanje lipanske populacije, kar je vsekakor spodbudno.

Matej Šparovec, gospodar v RD Radovljica, ugotavlja, da je bila letošnja drst v njihovih revirjih uspešna kljub lanskim povodnjem, ki je odnesla približno 70 % lipanov (in drugih ribjih vrst). Pomemben vzrok za zmanjšanje njihove

Po oceni nekaterih ribičev sodi zgornji tok Ljubljanice s pritoki med naše najslikovitjše kraške vode za ribolov lipanov.

vega staleža vidi v kormoranih, kljub nenehnemu plašenju. K zmanjšanju po njegovem pripomore tudi kronično nihanje vodostaja, ki pomori do kar 70 % naravnega prirasta.

Martin Movern, predsednik RD Bistrice Domžale, je izpostavil premikanje lipana k izvirnemu območju Kamniške Bistrice, s katero upravljajo. Razlog vidi v dvigu povprečne temperature vode. Dodal je, da je bilo pred leti lipana v Kamniški Bistrici zelo veliko, največji ujeti primerki so bili krepko čez 50 cm, nato pa se je začelo število zmanjševati. V RD menijo, da je skoraj edini razlog za to v več let ponavljajočih se zelo visokih vodah v času drsti.

Vsi omenjeni sogovorniki so se strinjali, da je lipan pomembna in cenjena muharska riba. Movern je še dodal, da lahko k boljšemu staležu pomagamo tudi ribiči tako, da ga večinoma lovimo na način ujemi in spusti.

Ribolov

Ribolov lipanov je dovoljen izključno s tehniko muharjenja in eno navezano umetno muho brez zalust. Kljub temu

nas včasih preseneti in popade manjšo umetno vabo, namenjeno postrvem, ščukam ali klenom. V revirjih, kjer ribiči beličarijo rečne krapovce, pogosto najdejo tudi lipana. Poleg manjših vodnih in obvodnih žuželk si namreč rad privoščijo kruh ali deževnika. V globokih kraških rekah po pričevanju starejših ribičev kar malce zamenja svoje življenjske navade in se iz plemenitega "salmonida" spremeni v krapovca, ki večino svojega časa preživi pri dnu.

V poletnem obdobju je posebno doživetje ribolov v času t.i. večernega skoka, ki ga je sicer iz leta v leto manj. Ponekod še lahko uživamo v nekaj minut dolgi predstavi na gladini, ko je videti, kot da bi voda zavrela. Lipani in postrvi s slastjo pobirajo številne žuželke, zlasti enodnevnice in dvokrile. Toda ne dovolimo, da nas številni krogi na gladini zavedejo; ribolov med večernim skokom je lahko vse prej kot enostaven.

V vroči četrtini leta bomo lipane najlepše lovili zgodaj zjutraj in pozno popoldne. Podnevi se srebrni vitez pre-

makne v globine tolmana in osenčene dele vodotoka. Tam pogosto tudi sredi dneva poje vse, kar mu dobrega priplava mimo gobčka. Med vejevjem ga je z muho težko doseči, a se spleča poskusiti.

Na kraških vodah lahko večje priemerke lepo lovimo tudi sredi pripeke in na odprtih predelih rek. Takrat se ne bodo dvigali h gladini, zato bomo morali do njih z ustreznim posnetkom ličinke. Zaradi kristalno bistro vode in vsesplošnega obilja

Nekaj zanimivosti iz literature

Pri nas je lipan cenjena muharska riba. Domača klasična literatura ga celo uvršča na sam prestol ribjih vrst, zanimivih za muharjenje. V tem pogledu naj bi prekašal celo potočno in soško postrv. Podobno mnenje naj bi prevladovalo pri večini ribičev v srednji Evropi, čeprav se zdi, da so dnevi njegove slave mimo. Glede na komentarje športnih ribičev, zlasti mlajših, si upamo trditi, da so v zadnjem času priljubljenejši

Flyfishers' Club Journal) med drugim napisal: »Odsek reke Itchen so "okužili" lipani.« Med uspešnimi umetnimi muhami za njihov ribolov navaja tapsa (*angl.* Tups Indispensable), ajdovko, Sherryjevo prelko (*angl.* Sherry Spinner), modrokrilo zelenko, črnega bodca in drobnega rdečega šaša (*angl.* Little Red Sedge). S slednjim naj bi dve leti poprej v obdobju dveh vikendov ujel 80 lipanov. (Vzorec je nekaj desetletij kasneje na lipanih preizkusil Donald Overfield,

Lipani so za športni ribolov zelo zanimivi. Odlikuje jih tudi izjemna barvitost. Po hrbtni plavuti se prelivajo rdeči, temno zeleni in modrikasti odtenki.

Poleti lipane najraje lovimo z drobnimi posnetki ličink, na kraških vodah s kot ogledalom gladko gladino pa z najmanjšimi mogočimi Fratnikovimi puhovkami in puhovkami, ki jih je ustvaril Voljč.

se bo naš lipan bržkone zmrdoval nad ponujeno mu umetno muho, toda kljub temu ga je pravi užitek loviti. Razvajeni lipan lahko krepko preizkusi ribičevo potrpežljivost. Če bomo pripravljeni žrtvovati nekaj uric za večjega lipana, se prav lahko zgodi, da bomo bogato nagrajeni. Ko se bo srebrni vitez odločil, da mu muha diši, se bo malce premaknil, zamahnil z glavo in hlastnil po zalogaju. Zateg naj ne bo prehiter, a zanesljiv. Riba bo sprva silila k dnu, ko ga bomo potegnili bližje k sebi, pa bo kot ponavadi postregel z nekaj sijajnimi skoki v zrak.

Poleti je lipan izjemno zahteven. Ker pusti ribiča bližje kot plaha postrv, lahko z malo previdnosti in sreče natančno opazujemo, kako se loteva plena in kako podrobno si ga pred prijemom ogleduje. Izjemno zanimiv je ribolov s suho muho. Če le-ta lipanu ne bo povšeči, se ne bo niti premaknil. Če bomo s posnetkom približno zadeli barvo in obliko njemu vsečnega zalogaja, nas bo razveselil z dvigom h gladini. A stari dvomljivec se bo zalogaju sumljivega porekla približal le na slab centimeter, prikupno zaškilil z zlato obrobjenimi očmi, nato pa se užaljeno odmaknil.

postrvje vrste, podobno kot v angleško govorečem svetu. Verjetno je to zaradi njihove konkretnije dolžine in teže pa tudi drugih lastnosti.

Svetovna ribiška literatura goji do lipanov mešane občutke. Izaak Walton, znani ribiški avtor, je že konec 17. stoletja zapisal o ribolovu lipanov, med drugim, tole: »Je zelo igriv, manj prebrisan in hrabrejši od postrvi; k muhi se bo dvignil dvajsetkrat in če ga zgrešimo, se bo dvignil tudi enaindvajsetič.« Opis je v primerjavi s postrvjo in lososom skop, konča ga takole: »Ni tako razširjen kot je postrv, niti po mojem mnenju tako okusen ali zanimiv za ribolov ...«

Konec 19. stoletja je v Angliji prevladovalo mnenje, da je lipan škodljivec, saj da »spomladi postrvem odžira žuželke, pozno jeseni pa se loteva postrvjih iker«. Francis Francis, pisatelj, ki je bil tudi več kot 25 let urednik ribiškega oddelka slovitega časnika The Field, o problematiki ugotavlja: »Najemniki in lastniki postrvjih vodotokov bi lipana z veseljem povsem iztrebili, če bi ga lahko.«

G. E. M. Skues, pionir muharjenja s potopljeno muho, je v pismu, ki ga je leta 1941 naslovil na uredništvo glasila Muharskega kluba (*angl.*

ribiški zgodovinar, ki je proučeval Skuesa, a se o uspešnosti muhe ni mogel prepričati.) Skues v istem pismu še piše, da bi morali nemudoma upleniti vsakega "vsiljivega" lipana, kot jim pravi, ne glede na velikost in čas ulova, in to povsod tam, kjer so postrvi redkejši. Doda, da bomo lipana ujeli, če bomo z muho zarazili po vodi, česar se postrv prestraši. Za razenje še meni, da je izprijen način ribolova, zato zaključí, da so tudi lipani izprijene ribe in bi jih odstranil kot "škodljivce".

V Spominih z reke Itchen (*angl.* Itchen memories) Skues v pripovedi Trije lipani šaljivo opisuje, kako je nekega dne z mokro muho ujel tri lipane zapovrstjo. Nobeden od njih ni tehtal manj kot kilogram, podaril pa jih je trem krivolovcem, ki so ga opazovali z bližnjega travnika, vsakemu po enega.

Še najbolj je bil lipanom morda naklonjen Švcar Charles Ritz, hotelir in ribiški svetovljan, ki je leta 1959 izdal knjigo Muharski doživljaji (v izvirniku *Pris sur le vif*). V poglavju, kjer opisuje ribolov lipanov, postavlja te elegantne ribe na prvo mesto po zanimivosti lova med vsemi pomembnejšimi muharskimi ribami. Gre še dlje in muharje kar ▶

Dobrih 40 cm dolg lipan je med utrjujanjem nekajkrat skočil iz vode. Tovrstne akrobatske dejavnosti mu pogosto pomagajo, da se reši trnka.

Lipan s prekrasno hrbtno plavutjo je prijel na drobno puhovko, zvezano na trnku, številka #22.

nekoliko ponosno razvrsti po kategorijah. Na prvo mesto postavi ribiče, ki muhario lipane, na drugo tiste, ki muhario postrvi na kraških vodah, na tretje pa vse preostale muharje, ki lovijo postrvi v drugih vrstah vodotokov. Lipan je omenjen še v številni drugi literaturi, bodisi v boljši ali slabši luči.

Četudi lipanov načrtno ne lovimo, se letošnje poletje vsaj enkrat odpravimo na lov nanje. Preglejmo revir in se posvetimo ribolovu večjega primerka. Nenavadno, toda z njim bomo vzpostavili zelo oseben odnos in ugotovili, da je izbirčen pa tudi dober borec. Pazimo le, da ga ne utrjujamo predolgo, ne

uporabljamo rokavic, na suhem pa ga zadržujemo čim manj časa.

Avtor besedila in fotografij:
Jure Ušeničnik

Za vse, ki bi radi natančneje proučili, kako je lipan omenjen v nekateri evropski ribiški literaturi, predlagamo branje virov, omenjenih spodaj:

Francis, F. (1920). *A Book on Angling*. London: Herbert Jenkins Limited.

Halford, F. M. (1989). *Dry-Fly Fishing in Theory and Practice*. Ponatis ob stoti obletnici prve izdaje. London: H. F. & G. Witherby, Ltd.

Korošec, T., Voljč, B., Ocvirk, J.,

Fratnik, M. in Urbančič, L. (2000). *Muharjenje*. Ljubljana: Kmečki glas.

Křivanec, K. (2011). *Doberské lipanění*. České Budějovice: Grayling and Trout Publishing.

Overfield, T. D. (1977). *G. E. M. Skues: The Way of a Man with a Trout*. London and Tonbridge: Ernest Benn Limited.

Ritz, C. (1959). *A Fly Fisher's Life*. London: Max Reinhardt.

Šimek, Z. (1971). *Malé sportovní rybářství*. Praha: Artia.

Walton, I. (1901). *The Complete Angler, the Contemplative Mans Recreation*. London: Gay and Bird.

IZBERITE SI NAJUSPEŠNEJŠI DAN ZA RIBOLOV

NA OSNOVI HERSCHLOVEGA VREMENSKEGA KLJUČA VAM SVETUJEMO NAJPRIMERNEJŠE DNI ZA USPEŠEN RIBOLOV:

2019																															
●☾○☾																															
JULIJ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
SALMONIDI	○	○	○	○	◐	◑	◐	◑	◐	◑	◐	◑	◐	◑	●	●	●	●	●	●	●	◐	◑	◐	◑	◐	◑	◐	◑	○	○
CIPRINIDI	△	△	△	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	△	△	△
2019																															
●☾○☾●																															
AVGUST	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
SALMONIDI	○	○	○	◐	◑	◐	◑	◐	◑	◐	◑	●	●	●	●	●	●	◐	◑	◐	◑	◐	◑	◐	◑	◐	◑	○	○	○	○
CIPRINIDI	△	△	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	△	△	△	△
2019																															
☾○☾●																															
SEPTEMBER	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
SALMONIDI	○	○	◐	◑	◐	◑	◐	◑	◐	◑	◐	◑	●	●	●	●	●	◐	◑	◐	◑	◐	◑	◐	◑	○	○	○	○	○	
CIPRINIDI	△	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	△	△	△

LEGENDA: SALMONIDI ● DOBER ULUV ● SREDNJI ULUV ○ SLAB ULUV CIPRINIDI ▲ DOBER ULUV ▲ SREDNJI ULUV △ SLAB ULUV

Mladinski muharski tabor

Javorniški Rovt 2019

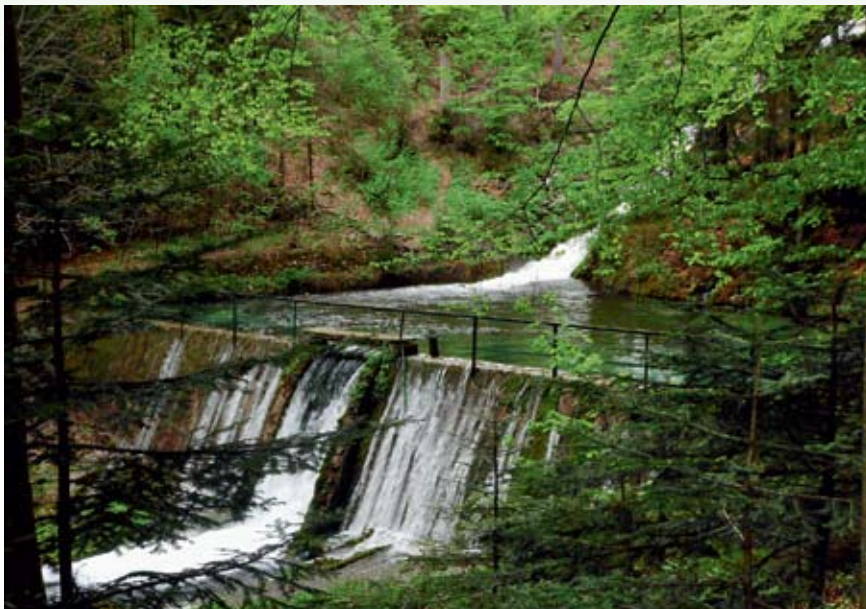
Po nekajletnem premoru, ko so mladinski muharski tabor gostile ribiške družine Ljubno, Bled in Kočevje, se je letos dogajanje vrnilo na Gorenjsko, natančneje v Center šolskih in obšolskih dejavnosti Trilobit v Javorniškem Rovtu, kjer je mlade ribiče gostila Ribiška družina Jesenice. Starejšim mentorjem je prizorišče dobro znano, za mlajše mentorje, predvsem pa otroke, ki se udeležujejo muharskih taborov, je bilo tamkajšnje okolje čisto novo.

ČŠOD Trilobit leži v sprednjem delu Karavank, podnebje je gorsko, območje pa polno zanimivih geoloških posebnosti in bogatih nahajališč fosilov in rudnin. Tod so izraziti rastlinski višinski pasovi, gorsko rastje, bistri potočki in obširne mlake, številne razgledne točke na Julijce, avstrijsko Koroško, Ljubljansko kotlino. Obdajajo ga visoki vrhovi, najbolj znana je bližnja Golica, ki slovi po narcisah, ter najvišji vrh Karavank, 2236 m visok Stol. Eden izmed potočkov polni umetno jezerce ob domu, ki je pravi zaščitni znak doma. Prav v omenjenem domu, ob čistem in prelepem jezeru, smo predzadnji vikend v maju domovali mladi ribiči in njihovi mentorji na že 26. mladinskem muharskem taboru.

V petek, 17. maja, se je v zgodnjem popoldnevu zbralo 24 mladeničev, starih od 10 do 16 let, iz osmih ribiških družin ter 13 mentorjev, spremljevalcev in učiteljev. V tako kratkem času, tabor traja le tri nepopolne dni, je bila naloga mentorjev, da mladeničem predajo čim več znanja, zato je bil tudi program časovno malo bolj zgostjen.

Takoj po namestitvi in uvodnem spoznavanju smo se zbrali v učilnici, kjer nam je predsednik RZS namenil nekaj spodbudnih besed ter predstavil ribiško etiko in odnos do narave, uplenjenih rib in do drugih ribičev. Istega večera je sledilo še predavanje članov vezalne komisije, ki so prav tako poudarili odnos do narave. Predstavili so tudi entomologijo in razložili, na kakšen način in kako izbrati lovne muhe glede na časovno obdobje. Za piko na i so mladim pokazali še nekaj tehnik vezanja umetnih muh. Otroci so bili zelo navdušeni, saj so z vezanjem in učenjem nadaljevali kar dolgo v večer.

Naslednji dan, v soboto, smo zgodaj začeli s predvidenimi aktivnostmi. Prizadevni člani Ribiške družine Jesenice, predvsem gospodarska komisija, so nam v bližnjem potočku prikazali izlov rib s pomočjo električnega agregata. Takšnih izlovov se poslužujejo predvsem zato, da ne poškodujejo rib. Le-te je treba odstraniti iz dela potočka, kjer je predviden gradbeni

Izvir

ali kateri drug poseg, ki bi škodoval ribjemu življu, v rabi pa je tudi pri izlovu matičnih rib, ki so potrebne za umetno razmnoževanje.

V nadaljevanju smo mladim ribičem predstavili pripravo muharskega pribora, ki je potreben za uspešen lov, in različne vrste vozlov za navez umetnih muh. V jezeru pod domom, kjer smo bivali, so spoznavali muharski met. Osredotočili so se na mete z obale. Še pred kosilom nam je Matej Božič, starosta muharskih taborov, prikazal muharjenje iz »belly boata«, zanimiv ribolov, ki je primeren za globoka jezera in pri katerem je treba pokazati precej spretnosti.

Namen muharskih taborov je, da mladi pridobijo novo znanje in si izmenjajo izkušnje. Pri tem pa ne moremo mimo tekmovanj, saj se mladi radi pomerijo med seboj. Tudi udeležencem tabora smo pripravili tekmovalno popoldne. Otroke smo razdelili v kategorije po starosti, tekmovanje pa na dva dela. V prvem delu so otroci lahko lovili eno uro in v tekmovalne kartončke vpisali največ pet rib, od katerih so tri najdaljše štele kot rezultat. Po polur-

nem premoru in izmenjavi mnenj ter izkušnj smo enournno tekmo ponovili z enakimi pravili. Na koncu smo kot rezultat upoštevali skupek prvega in drugega dela tekme. S tem pa tekmovanje še ni bilo konec. Po večerji so se otroci zbrali v učilnici, kjer so enako kot dan prej vezali umetne muhe. Morali so pokazati, kaj so se naučili prejšnji večer. Tudi tokrat smo jih razdelili po kategorijah, ki smo jih določili že pri ribolovu. Zvezati so morali najmanj dve muhi po lastnem izboru in znanju, kjer je ena morala biti primerna za lov na gladini, druga pa je morala biti posnetek ličinke. Večina otrok je vzela delo zelo resno in s pomočjo ter nasveti mentorjev so nastale zanimive kreacije. Nekaterih med njimi se ne bi sramovali tudi izkušeni vezalci. Bil je naporen dan, a je otrokom prinesel veliko znanja in radosti, predvsem tistim, ki so imeli kanček več znanja in uspeha pri tekmovanju.

V nedeljo, na zadnji dan tabora, smo otrokom namenili več svobodnega druženja, ki pa je bilo povezano z ribolovom na jezeru in mladi so pridno uporabili vse nasvete in pridobljene

Otroci so z zanimanjem poslušali predavanje člana muharsko vezalske komisije.

Mladi ribiči v akciji

Mladi ribič med učenjem vezanja umetnih muh

Matej Božič med predstavitvijo tehnike »belly boata«

izkušnje. Skupek vsega se je pokazal pri številu ulovljenih rib. Čas je prehitro minil. Ostal nam je le še tisti zanimivi in težko pričakovani dogodek, razglasitev rezultatov ter podelitev prisluzenih pokalov in medalj.

V lovu rib so se najbolj potrudili in bili uspešni:

kategorija U-12:

1. Rok VALTE (Ljubno), 2 ribi, 1656 točk
2. Jure PAVLIČ (Bled), 2 ribi, 1510 točk
3. Leonardo BASSIN (Tolmin), 2 ribi, 1470 točk

kategorija U-14:

1. Kristjan CIKANEK (Novo mesto), 4 ribe, 3140 točk
2. Tadej PETRIČ (Novo mesto), 1 riba, 760 točk
3. Romeo BASSIN (Tolmin), 1 riba, 720 točk

kategorija U-16:

1. Vitan Bor GORJAN (Tolmin), 6 rib, 4784 točk
2. Andrej ERŽEN (Bled), 6 rib, 4680 točk
3. Žiga BRODNIK (Bled), 4 ribe, 3082 točk

Pri vezanju muh pa so bili rezultati naslednji:

U-12:

1. Taras LAHARNAR (Bled)
2. Leonardo BASSIN (Tolmin)
3. Jure PAVLIČ (Bled)

U-14:

1. Samo ČADEŽ (Sora)
2. Romeo BASSIN (Tolmin)
3. Ožbej ČERIN (Sora)

U-16:

1. Vitan Bor GORJAN (Tolmin)
2. Erazem LIKAR (Sora)
3. Žiga BRODNIK (Bled)

Na koncu smo sešteli vse rezultate tekmovanj in dobili tudi skupne zmagovalce po kategorijah. V kategoriji U-12 je zmagal **Jure Pavlič**, ki je v vezanju muh zasedel tretje mesto in pri ribolovu drugo, zbral je 5 točk.

V kategoriji U-14 je zmagal **Romeo Bassin**, ki je v vezanju muh osvojil drugo mesto in v ribolovu tretje, zbral je prav tako 5 točk. V kategoriji U-16 pa se je **Vitan Bor Gorjan** uvrstil na sam vrh, saj je zmagal v vezanju muh ter v ribolovu z drugim mestom zbral 3 točke.

Najboljši so prejeli lepe pokale in medalje, zmagovalci po kategorijah še lepe praktične nagrade. Za vse udeležence tabora smo pripravili majhne pozornosti in spomin na tabor, ki jih je prispevala Komisija za delo z mladimi pri RZS, velik delež pa so prispevale tudi ribiške trgovine, ribiške družine in posamezniki, ljubitelji muharjenja z donacijami.

Kljub ne najboljšim vremenskim razmeram smo muharski tabor uspeli izpeljati v zadovoljstvo vseh udeležencev. Posebej bi se radi zahvalili vodji tabora, Dušanu Dolinarju, in njegovi desni roki, Mateju Božiču, za ves trud. Razšli smo se dobre volje, zdravi, veseli in polni novega znanja, predvsem pa z željo, da bi se naslednje leto zopet srečali.

*Drago Ornik,
fotografije: Drago Ornik*

Skupinska fotografija vseh udeležencev

Srečanje mentorjev mladih ribičev

Kaj je lahko lepšega kot otroku dati popotnico za lepše otroštvo in spomine, ki jih bo nekoč pripovedoval svojim vnukom. Vse, kar jim ponudimo sedaj, ko so še mladi nadobudni ribiči, bodo ohranili in predali novim rodovom.

Vsakoletno srečanje mentorjev mladih ribičev, ki ga organizira komisija za delo z mladimi, je namenjeno prav temu. Mentorji spoznavaajo metode, si izmenjujejo izkušnje, da lahko otrokom predajo najbogatejše znanje. Komisija se je odločila, da bo letošnje druženje organizirala v času muharskega tabora, 18. maja v Javorniškem Rovtu na Jesenicah. Člani komisije so predstavili dosedanje aktivnosti, želje in možnosti za nadaljnje delo in mentorje povprašali o izkušnjah in praksah dela v njihovih ribiških družinah.

Predsednik RZS, dr. Miroslav Žaberl, je izpostavil prednost taborov, kot je muharski, kajti tako lahko mlade navdušimo in pridobimo v svoje vrste, saj bodo nekoč morda pisali velike zgodbe ribištva. Veseli ga, da je po analizi, ki jo je naredila Nuška Božičnik, v ribiških družinah mladih članov vedno več. Na začetku njegovega mandata je delež mladih znašal 5 odstotkov, dandanes pa se je le-ta povišal na 8. Ta odstotek predstavlja približno 950 mladih od 11000 vseh članov Ribiške zveze Slovenije. Ravno to nam mora biti

Promocijsko gradivo za mlade ribiče

motivacija za nadaljnje delo. Pohvalil je delo mentorjev. Njihova prizadevnost in pripravljenost za delo sta velika pokazatelja dobrega dela. Edino, kar nas lahko skrbi, so ribiške družine, ki

Mentorji, ki so se udeležili srečanja.

Marko Lipovž, predsednik komisije za delo z mladimi

Skupinska fotografija mentorjev, ki so se udeležili srečanja in tabora.

nimajo mladih ali pa je njihov odstotek zelo majhen. Poudaril je še, da bo RZS namenila več finančnih sredstev za mlade za izdelavo plakatov, brošur, promocijskega materiala. Napovedal je, da bodo naslednje leto na srečanje mentorjev povabili tudi predsednike.

Predsednik komisije za delo z mladimi Marko Lipovž je predstavil plakat, namenjen ribiškim družinam za promocijo v njihovem okolišu (lokalnih promocijskih tablah, osnovnih šolah). Komisija je pripravila enoten plakat za vse ribiške družine, na katerega bi vsaka družina dodala le svoje osnovne podatke (naslov ter kontaktno osebo), po želji pa tudi fotografije lastnih ribolovnih revirjev. Povzel je delo komisije v zadnjem letu. Pripravili so

bilten, razpisali so možnost ponovne organizacije splošnega tabora, vendar žal tudi tokrat brez uspeha, saj se nobena ribiška družina ni prijavila, da bi ga organizirala. Prav tako je komisija pripravila priporočila za mentorje pri delu z mladimi, ki jih je pregledala tudi pravna komisija.

Nuška Božičnik se je osredotočila na vsakoletno pripravo glasila Mladi ribič in mentorje pozvala k sodelovanju. Mentorji pomagajo ustvariti glasilo s svojimi prispevki o dogodkih v njihovih ribiških družinah, izdelki otrok in komentarji. Komisija bo za mentorje pripravila tudi priročnik ribiške tehnike. Mentorji so izrazili željo, da bi bilo smiselno priročnik ustvariti tako, da bi bil predvsem namenjen otrokom in bi vseboval tudi veliko slikovnega gradiva. Pomembno je tudi, da bi vključili tudi del o etiki.

Mentorji so predlagali tudi gostovanje med ribiški družinami. Spoznavali bi delo ribiških družin po Sloveniji, ribolovne vode in dobre izkušnje.

Drago Ornik je spregovoril o taborih: kako poteka organizacija, izbira lokacije, koliko truda je potrebnega, kakšni so pogoji in kako jih na koncu izpeljejo. Mentorji so ob tem izrazili zaskrbljenost, saj ob organizaciji prevzemajo tudi veliko odgovornost skrbi za otroke. Ravno zato so se dogovorili, da ima posamezni mentor pod svojim okriljem tri mladince. Pomembna je varnost otrok in tako pripomorejo tudi h kakovosti učenja.

Andrej Šoštarč je predstavil letni načrt dela mentorjev v ZRD Celje, kjer vsak mentor že na začetku leta napiše načrt dela in potrebne stvari, ki jih bo pri tem potreboval. Tako je ribiška družina že vnaprej obveščena in lahko organizira delo ter ponudi materialna in finančna sredstva.

Po srečanju in konstruktivnem pogovoru so si mentorji lahko z otroki in drugimi ogledali predstavitev muharjenja iz t. i. *belly boata*, ki je vzbudil veliko zanimanja. Sledili so ogled prizorišča dogajanja, pogovor in izmenjevanje mnenj mentorjev, povezovanje ter odlično kosilo, po katerem se je druženje nadaljevalo. Otroci so pokazali svoje znanje muharjenja.

Delo z mladimi je privilegij, odgovornost in veselje. Vzgajamo prihodnje rodove, ki bodo nadaljevali naše delo in zato je pomembno, kaj jim nudimo, kako jih učimo, saj bodo pridobljeno znanje hranili vse življenje in ga pozneje tudi sami prenašali na svoje naslednike.

Nuška Božičnik,
fotografije:
Nuška Božičnik

60 let RD Radgona

Članice in člani RD Radgona so obeležili 60. rojstni dan. Ena največjih ribiških družin v Sloveniji se ponaša z izjemnimi uspehi na vseh področjih svojega delovanja.

Lep in sončen poletni dan, a kljub veliki vročini je v bilo sencah dreves ob ribnikih v Zgornjem Konjišču v Apaški dolini prijetno, veselo in slovesno. Upravičeno, kajti RD Radgona, ki je s petimi temeljnimi enotami (Apače, Gornja Radgona, Radenci, Tišina in Videm) in skupno več kot 510 članicami in člani, gotovo eno najbolj množičnih društev sploh v Pomurju, je obeležila visok jubilej, 60-letnico obstoja in uspešnega delovanja. Zato se je na posebni slovesnosti v idiličnem okolju turistično-rekreacijskega centra in ribiškega doma Zgornje Konjišče zbralo več kot 300 članic in članov ter številni gostje (predstavniki RZS in ZRD Pomurja, predstavniki stanovskih društev iz Pomurja in Štajerske, predstavniki lovskih

družin, župani in podžupani nekaterih občin, ki so tudi pozdravili vse prisotne), podeljenih pa je bilo zelo veliko (natanko 190) priznanj, odlikovanj in zahval RZS ter RD Radgona. Na slovesnosti, ki jo je povezoval neutrudni tajnik RD Radgona **Vladimir Drvarič**, in na kateri so spregovorili številni gostje ter za kulturni program poskrbeli godbeniki pihalnih orkestrrov iz Gornje Radgone in Apač, je bil slavnostni govornik dolgoletni in aktualni predsednik RD Radgona **Andrej Vreča**. Izrekel je še posebno zadovoljstvo ob veliki množičnosti, ki v zadnjih letih zaradi splošne družbene situacije na tem območju sicer nekoliko miruje, a je kljub temu velika.

Ob tem je z zadovoljstvom ugotovil,

Ribičem je za jubilej zaigrala godba.

VABILO

Ribiška zveza Slovenije bo 12. in 13. julija 2019 pri ribiškem domu RD Šempeter organizirala MEDNARODNI TEČAJ MUHARJENJA. Vodila ga bosta mednarodno priznana inštruktorja muharjenja Cato in Ingild Nielsen z Norveške. Več informacij o tečaju in prijavi bo objavljeno na spletni strani RZS. Muharski zanesenjaki – vabljeni!

Na praznovanju se je zbralo veliko obiskovalcev.

da je med njimi v primerjavi z drugimi družinami veliko mladih, kar pomeni, da ribištvo na radgonskem območju ne bo presahnilo. Vreča je še posebno zadovoljen, da člani RD Radgona na celotnem območju, kjer delujejo, dosegajo zavidanja vredne rezultate v svojem poslanstvu – varovanju narave in okolja ter staležu rib, seveda tudi na tekmovalnem področju. Pohvalil je mnoge članice in člane, brez katerih bi bilo vse skupaj

težje, a so z veliko odrekovanja in koristno porabljenega prostega časa naredili veliko. Še posebno je Vreča pohvalil tajnika Drvariča, ki je med drugim ob jubileju pripravil enkraten pregled delovanja družine v vseh šestih desetletjih, kar je z besedili in fotografijami ter drugimi ilustracijami natisnil v poseben barvni bilten. »Leta, ki nas prehitevajo, beležijo čas, naše delo, naše uspehe in neuspehe. Že šestdeset jih je minilo. V jubilejnem

letu delovanja RD Radgona pa lahko za hip ustavimo čas, samo za trenutek, da se zazremo v leta, v katerih smo skupaj oblikovali našo tako razvejano ribiško družino. Uspehi skupnega dela zdaleč presegajo tiste neprijetne trenutke, ki so občasno grenili naše delo. A vendar so to leta, v katera se lahko s ponosom zazremo. To so leta, v katerih je vsak član z delom sooblikoval današnjo ribiško družino. Poseben pečat k razvoju družine so doprinesle gospodarske družbe, podjetja, obrtniki, občine, krajevne skupnosti in krajani. To, kar ste želeli v zadnjih letih doseči, ste presegli. S svojo ustvarjalnostjo in odrekanjem ste presegli sami sebe. Edina nagrada in zadoščenje za to delo so urejene in čiste vode. Pot do kakovostnega revirja je težka, česar ne bodo vsi razumeli, in ni tlakovana le z denarjem, temveč z mnogo vloženega truda,« je med drugim dejal Vreča, ki je ob jubilejnem letu RD Radgona v imenu predsedstva družine vsem članom, častnim in podpornim članom izrekel čestitke. Vsem drugim, ki so ribičem pomagali sooblikovati razvoj družine, pa se je iskreno zahvalil.

Vsi ribiči, med katerimi je tudi **Janko Kolbl**, ki je ribiški izpit opravil davnega leta 1963 in je torej član družine že 56 let, so svojo kroniko in zgodovino ter trenutno stanje v RD Radgona in vseh petih temeljnih enotah lahko pregledali v omenjenem biltenu. V njem so zajeli bogato opremljeno zgodovino s fotogra-

Mladi ribič je prejel priznanje.

fijami dogajanj ob ribnikih, a žal tudi manj lepih, ko so poplave in druge ujme uničevale infrastrukturo ribičev, pogosto pa tudi praktično celotni ribji stalež v posameznih ribnikih. Praznovanje 60 let RD Radgona pomeni 60 let dela, 60 let želja, 60 let oblikovanja RD v občinskem okvirju in pozneje v petih občinah. Vodstvo z Vrečo na čelu je upravičeno ponosno na RD, na TE Apače, TE Gornja Radgona, TE Radenci, TE Tišina in TE Videm, ki s svojim delom izpolnjujejo in oblikujejo načrtovane smernice RD. Kljub različnim obdobjem, ki so jih prebrodili, so ostali v obliki TE enotni in različni pri oblikovanju posamezne TE, ki so sedaj vsaka v svoji občini. Ravno različnost po predsednikovem mnenju omogoča, da

zagotovljena. Pot, ki je bila načrtovana, je v osnovi temeljila na varovanju voda, vodnega in obvodnega življa. Vso to dejavnost smo finančno podkrepili s turistično-gostinsko ponudbo. Ta nam bo zagotovila obstoj ob naših vodah,« je dejal Vreča, ki se je zahvalil občinam in podjetjem ter drugim organizacijam, ki tako ali drugače pomagajo pri delovanju družine in posameznih enot, pa tudi ribogojnicam, ki jih oskrbujejo z vlaganjem mladice v svoje ribnike, mag. Tomažu Krištofiču, ki skrbi za izobraževanje mladih ribičev in pri vseh zdravstvenih težavah v ribnikih, vsem ribiškim čuvajem. Pohvalil je tudi dobro sodelovanje z Zavodom za ribištvo in mnogimi drugimi organizacijami ter

molka spomnili (in se jim zahvalili) tudi tistih, ki so umrli. Radgonski ribiči so že pred časom dogradili sistem finančnega poslovanja TE in RD do stopnje, da vsak gospodarji s svojim denarjem. Tako jih ni strah, da nekdo zapravi več, drugi manj. Poleg vlaganja v ribji živelj si prizadevajo tudi na področju vodnih površin ter objektov in turizma nasploh. Da pa vse skupaj obvladujejo, na vodilnih mestih TE potrebujejo sposobne člane. Večina bremen ostane na ramenih predsednikov TE, delati pa morajo tudi gospodarji in komisije v TE in RD. Gospodarsko dejavnost v RD zaradi obširnosti obvladujejo izključno preko TE, to je vzdrževanje kakovosti voda z apnjenjem, dejavnost gojitve rib, vlaganje rib, izlovi in druge delovne akcije. V RD na leto vložijo več kot 12 ton rib, skupaj z mladimi. Izredno so ponosni na število mladih ribičev v svojih vrstah, kar je v svojem pohvalnem nagovoru poudaril tudi sekretar Ribiške zveze Slovenije, mag. Igor Miličič, in RD Radgona izročil jubilejno listino RZS. Že pred tem je Miličič med drugim povedal, da imajo člani RD Radgona kaj pokazati, saj so v 60 letih naredili veliko. Veliko prostega časa so vložili v to, kar imajo. Za vse jim je RZS hvaležna. Ob tem lahko z velikim optimizmom zrejo v naslednjih 60 let. Tudi župan Apač, dr. Andrej Steyer, je pohvalil radgonske ribiče in dejal, da so ponosni nad ribiškim objektom, ki ga imajo v Zgornjem Konjišču.

Ob koncu slovesnosti so imeli največ dela predsednik in sekretar RD Radgona, Andrej Vreča, Vladimir Drvarič ter predsednik komisije za priznanja in nagrade RD Radgona Adolf Lamut, ki so podelili visoka ribiška priznanja in odlikovanja. Med podeljevanjem priznanj RZS se jim je pridružil še sekretar RZS Miličič. Priznanja so (66 priznanj RD Radgona, 11 znakov za ribiške zasluge RD Radgona z značko RZS in 46 srebrnih plaket RD Radgona ter zlatih plaket RD Radgona) prejeli: Silvester Cmager, Vlado Golob, Bruno Jančar, Jakob Kampuš, Vlado Kapun, Janez Kaučič, Janko Kolbl, Jože Krepek, Dragan Miladinović, Tatjana Potočnik, Karl Potočnik, Franc Šegula, Občina Apače, Občina Gornja Radgona, Občina Radenci, Občina Tišina, Lovska družina Apače, Lovska družina Tišina, Berlak, d. o. o. Red za ribiške zasluge III. stopnje RZS so prejeli: Milan Brenčič, Drago Grah, Igor Kočar, Ignac Letič, Anton Pozvek, Janez Rajnar. Red za ribiške zasluge II. stopnje RZS so prejeli: Andrej Berden, Branko Frumen, Jože Gorenčič, Drago Jureš, Franc Nemec, Avgust Pelcl. Red za ribiške zasluge I. stopnje RZS so prejeli: Vladimir Drvarič, Franc Hozjan, Vlado Potočnik, Vinko Šarotar in Marija Vreča.

Oste Bakal,
fotografije: Oste Bakal

Vodstvo RD Radgona s sekretarjem RZS, mag. Igorjem Miličičem, ki jim je izročil jubilejno listino.

vsaka TE oblikuje svoj razvoj glede na okoljske možnosti in skupne interese s krajevnimi organizacijami in občinami. »Ravno TE so zagotovile razvoj RD na takšen nivo razvoja, kot ga imamo danes. Pa vedno ni bilo lahko. Zastavljena pot nas je vedno bolj vpenjala v delo, na reševanje zadev, ki so bile vezane na našo pokrajinsko in mentalitetno različnost. In če spremeniš vse te dejavnike, ki so bili na prvi pogled prav zaradi različnosti skoraj nespremenljivi, v možnosti širokega razvoja, je bila nadaljnja razvojna pot RD

posamezniki in tekmovalne ekipe v športnem ribolovu, ki so na svetovnih prvenstvih osvojile tudi medalje.

Radgonski ribiški okoliš je sicer razdeljen na sedem revirjev (reka Mura, reka Ščavnica, potoki, mrtvice, gramoznice, Negovsko in Blaguško jezero) z natančno 223,4 hektarja vodnih površin, česar dejansko ni lahko vzdrževati, skrbeti za ribji živelj, varovati svojo vodo pred onesnaževalci in podobno. Tudi zato so mnogi dobili priznanja, odlikovanja in zahvale, na slovesnosti pa so se z minuto

Nudimo široko paleto umetnih muh in muharskih predvrvic. Izdelavo prilagodimo vašim posebnim željam.

Servisiramo ribiška kolesca in palice ter ribiške škornje. Za popravila slednjih dajemo tudi enoletno jamstvo.

GSM: 040/225-516; e-naslov: ribistvo.mozina@gmail.com;
spletna stran: www.ribistvo-mozina.si

10. Mednarodno muharsko tekmovanje jadransko-donavske regije (RAJP)

Med 7. in 9. junijem je na bregovih Savinje in Drete potekalo jubilejno, 10. Mednarodno muharsko tekmovanje jadransko-donavske regije (RAJP). Tekmovanja se je udeležilo rekordnih 19 ekip iz osmih držav.

Tekmovalci vedo, da je za dober rezultat potrebno: zadostna količina rib v vodi, izbor prave umetne muhe in tehnike ribolova ter malce sreče pri žrebu tekmovalnih mest. Prav to je odkrito priznal tudi presenetljivi zmagovalec tega tekmovanja dr. Miroslav Žaberl, predsednik Ribiške zveze Slovenije, ki je na domačem terenu slavil z 49 izmerjenimi ribami pred članoma RD Bled Rokom Šparovcem in Juretom Osolinom. Tudi ekipno so prednjačili Slovenci. Prehodni pokal RAJP so že drugič zapored osvojili mladi tekmovalci RD Bled, drugi so bili večno mladi tekmovalci RD Medvode, tretji pa tekmovalci SRD Banja Luka iz Bosne in Hercegovine.

Zaključek sončnega 10. RAJP muharskega prvenstva je uspel v vseh pogledih. 57 zadovoljnih tekmovalcev iz osmih držav jadransko-donavske regije je na prvenstvu v treh sejah ujelo kar 1182 rib, kar je dokaz, da reki Savinja in Drete spadata v sam vrh svetovnih muharskih rek. Izvedba mednarodnega muharskega tekmovanja je bila zaupana RD Šempeter in RD Mozirje. Prizadevni člani so svoje delo opravili več kot odlično.

*Nuška Božičnik,
fotografije:
Dani Šeruga*

Presenečenje za zmagovalca

Tekmovalci v akciji

Zmagovalci

Najboljši trije

ZASLUŽIJO SI NAŠO POZORNOST

Jože Detlbach že 30 let zvest mladim ribičem

Naša sladkovodna športnoribolovna dejavnost je uspešno zaživela že nekaj let po končani 2. svetovni vojni (1953–1955) po ukinitvi ribiških zadrug. V omenjeno športno organizacijo se je postopno vključilo (registriralo) 64 ribiških društev, ki so se kasneje pod vodstvom krovne organizacije Ribiške zveze Slovenije (RZS) preimenovala v ribiške družine (RD), v katerih je delovalo 18.000 športnih ribičev.

V zadnjih letih množičnost našega članstva zelo zmanjšuje, a tudi vode so bile znatno bogatejše z ribjim življem. Žal se je kasneje z industrijskim razvojem porušilo vodnoekološko ravnoesje (predvsem s kemijskim za-

šolska vrata pisarn ravnateljev in jih povabili k sodelovanju in že smo sodelovali ter pridobili lepo število mladih ribičev, od katerih večina še vedno deluje v naših ribiških vrstah. Pa o tem in onem kdaj drugič. Moj nasvet je, naj

reprezentantov in njihovih staršev, ki so svoje otroke zaupali RD Celje. Skupaj so še zadnjič preverjali, ali je vse, kot mora biti za uspešen nastop na letošnjem državnem prvenstvu (DP) v lovu rib s plovcem (LRP) kategorij

Katja in Jernej Romih sta sestra in brat, ki družno tekmujeva v atletiki in ribičiji. Katja izvrstno lovi zelenike, Jernej pa tudi večje ribe.

Priprave za nastop na DP so se zaradi dežja začele v zavetju ribiške koč v družbi staršev in mentorja Jožeta.

strupljevanjem voda in posledično tudi ribjega življa), kar je bil glavni vzrok množičnega izstopanja članstva iz RD. Takrat smo ribiči »zavijali rokave« in začeli graditi manjše ribogojne valilnice v nameri ohranjanja domorodnih ribjih vrst. Omenjena dela so potekala tako kot danes zgolj s prostovoljnim delom takratnih prizadevnih članov slovenskih RD.

Ostalo je vprašanje, kako obogatiti naše ribiške vrste. Eno od spoznanj je bilo še posebno zaskrbljujoče, saj se v naše vrste vključuje premalo mladih. Predsedniki RD in tudi drugi predstavniki pogosto tarnajo: »Ni mladih!« Ob tem spoznanju se večkrat sprašujejo, kako privabiti mlade v naše ribiške vrste.

Nekako tako smo se pred 40 leti lotili dela z mladimi. Potrkali smo na

začetnik najprej ujame nekaj ribic, z dolžnostmi ga postopoma seznanjamo šele kasneje. Verjemite mi, da ga boste lahko navdušili!

Dandanes imamo v Sloveniji kar nekaj uspešnih in zelo prizadevnih ribiških mentorjev mladih ribičev, ki si zaslužijo našo pozornost.

Med omenjene prav gotovo sodi naš dolgoletni ribiški prijatelj in uspešen športni ribič, tekmovalec v lovu rib s plovcem (LRP) in uspešen ribiški pedagog z najdaljšim omenjenim delovnim stažem, Jože Detlbach iz RD Celje, ki se 30 let se zavzeto trudi z izobraževanji na športnotekmovnem področju mladih ribičev.

Z Jožetom se pozna in srečujeva na brežinah slovenskih voda že kar nekaj desetletij. Najino tokratno srečanje je potekalo v prijetni družbi mladih

U-15, U-20 in U-25, do katerega je bilo le še dva dni časa, da bi morda še kaj dodatno izboljšali za dosego zelenega tekmovalnega rezultata. Prvenstvo je potekalo na tekmovalni trasi ob reki Savi v Sevnici.

Z Jožetom Detlbachom sva se srečala pri ribiškem domu ob Šmartinskem jezeru, ki ga krasita bujno rastlinje in skrbno urejena brežina jezera.

Jože je zelo prijeten sogovornik, ki mi je na moja številna vprašanja zaupal: »Po poklicu sem rudarski inštruktor praktičnih del, delo sem do upokojitve opravljal v premogovniku Velenje. Moja ribiška zgodba se je pričela pred 40 leti v RD Velenje, ko sem na kruh ujel svojo prvo ribo – lepega ploščiča. Pot me je naprej vodila v RD Paka Šoštanj, od leta 2015 pa sem zadovoljen član RD Celje, kjer dajejo velik poudarek na delo

Tom Klopotar je z dedkovo pomočjo na kopno potegnil kar 26 kg težkega krapa iz Šmartinskega jezera, ki je po fotografiranju odplaval nazaj v svoje domovanje

Deževati je prenehalo in ob jezeru se je bolje videlo vezati trnike.

Še skupno spominsko fotografiranje z vidnimi priznanji uspešnih tekmovalcev ZRD Celje

športno tekmovalnem področju nam je uspelo izobraziti kar nekaj uspešnih mladih tekmovalcev reprezentantov, ki so tekmovali v različnih starostnih kategorijah. Tu imam v mislih mojo prvo izšolano skupino učencev: Jožeta Skorenška, Andreja Laziča in Damjana Matka. Omenjeni mladi tekmovalci (v LRP) so se z doseženimi rezultati ekipnega tekmovalnega takratnega DP uvrščali v sam vrh lestvice uspešnosti, kar me je dodatno motiviralo za delo. Le moji hčerki sta ribiško palico zamenjali za rokometno žogo, kar me je takrat kar malo presenetilo,« je odkrito priznal naš prijatelj Jože in nadaljeval: »Tudi danes se trudimo, da bi dosegali lepe športne rezultate v omenjeni tekmovalni panogi na DP, med kategorijami mladih. V letu 2016 smo se povezali z osnovnimi šolami v celjski regiji. Organizirali smo krožek ribolova in pridobili kar nekaj uspešnih mladih ribičev tekmovalcev. Med njimi je tudi

pomenita konec te najstarejše športno tekmovalne dejavnosti v Sloveniji,« je na koncu opozoril sogovornik.

Že omenjeni zbrani delovni skupini ob ribiški koči na Šmartinskem jezeru sta se z vidnim zadovoljstvom na obrazu pridružila tudi predsednik RD Celje, Štefan Zidanšek, in predsednik TK RD, Srečko Lah. Jožetovo predanost mladim ribičem sta nagradila s pohvalnimi besedami. Predsednik Štefan Zidanšek je povedal: »Skozi leta je Jože pokazal neizmerno mero prizadevnosti, zato smo ga izvolili za vodjo mladih ribičev. Pod njegovim vodstvom smo pričeli s sodelovanjem z dobršnim delom celjskih osnovnih šol, pa tudi ostalih, ki mejijo na naš ribiški okoliš (OŠ Ljubečna, Blagovna in Vojnik).

Na šolah smo v zadnjih dveh letih uspešno izpeljali kar nekaj predstavitev naše ribiške dejavnosti in njene vloge v naši družbi z namenom, da v

z mladimi ribiči. Tudi v predhodno omenjenih RD je bilo moje delo vedno povezano z ribiškimi zanamci, ki naj bi nadaljevali našo dolgoletno športno tekmovalno ribiško dejavnost,« je še poudaril sogovornik in nadaljeval: »Za ribičijo me je navdušil žal že pokojni priznani športni ribič Rudi Mešič (starejši) iz RD Paka Šoštanj. Moja tekmovalna pot v lovu rib s plovcem pa se je pričela v družbi ribiških prijateljev (Martin Pliberšek, Ljubo Polovšek in Leno Vincek). Kasneje sem se včlanil v RD Paka Šoštanj zaradi prijateljev in tamkajšnje višje ravni tekmovalnega ribolova, v kateri je tekmovala takratna zasedba omenjene RD. Kmalu sem svoje ribiško znanje prenašal kot mentor mladih v takratnem ribiškem krožku, v katerem je sodelovalo lepo število otrok, starih od 7 do 18 let. Na

moj vnuk Leon Košič, ki je na lanskoletnem DP v kategoriji U-15 osvojil 3. mesto,« je ponosno poudaril Jože in nadaljeval: »Zagotovo se bodo na tekmovalnih dobro odrezali tudi Katja in Jernej Romih ter Tomi Klopotar,« je strnil svoje misli. Na koncu najinega pogovora sem Jožeta še povprašal, kako bi ocenil delo tekmovalne podkomisije v LRP pri RZS, ki ji predseduje Brane Zelič, njeno delo pa nadzira in usmerja predsednik TK pri RZS, Bojan Javornik. Brez dlake na jeziku je poudaril: »V naših RD po Sloveniji delo z mladimi vidno stagnira. Menim, da bi morali sprejeti pravilo, da morajo imeti ekipe, ki tekmujejo v A in B ligi, na DP v LRP vsaj eno ekipo mladih tekmovalcev. Nujno je potrebno oživiti tekmovalne v ligah za naše otroke, saj samo dve tekmi na leto na državnem nivoju na daljši rok

naše vrste pridobimo čim več mladine. Le z njimi bomo v prihodnje morda ustvarili še močnejšo RD, ki bo nudila in omogočala tudi kasnejšim ribiškim članom varnost, sprostitvev in morda izoblikovala še več prizadevnih članov, kot je Jože Detlbach, saj bi jih morali imeti v naši sredini veliko več. Želeli bi si, da bi z njim lahko sodelovali še kar nekaj časa,« je med ostalim poudaril predsednik RD Celje.

Srečko Lah je tudi prizadeven član. Jožetovo delo je ocenil z besedami: »S srcem in dušo pri je predan delu. Otroci ga imajo radi in mu zaupajo. Ja, kar težko bi našel dovolj presežnikov za njegovo opravljeno delo! Jožetu želim samo veliko zdravja in vse bo še vrsto let tako kot si želimo.«

Jože Šmejc

Izredne naravne danosti Slovenije za ribolov

Slovenija je zelo vodnata dežela, ki ponuja veliko možnosti za sladkovodni ribolov. Skupno je pri nas več kot 9.000 ha vodnih površin, kar 45 rečnih tokov pa je daljših od 25 km. Glavna reka jadranskega porečja je Soča s pritoki, donavskega pa Sava s pritoki. Vsaka je edinstvena, lepa in skrivnostna.

V slovenskih vodah živi približno 90 vrst sladkovodnih rib. Za športni ribolov jih je zanimivih okoli 20. V obeh porečjih živi veliko skupnih vrst rib. Kot posebnost jadranskega porečja veljata soška postrv in soški lipan, posebnost donavskega porečja pa so sulec, potočna postrv in lipan. Na majhnem geografskem prostoru lahko ribiči lovijo tako na bistrskih alpskih rekah kot tudi na skrivnostnih kraških vodah. Razdalje so tako majhne, da to lahko storijo celo v istem dnevu. Zanimiva so tudi slovenska jezera, kjer lahko ribič vedno pričakuje prijem velikega soma, ščuke, krapa, smuča. Naše reke so zelo primerne za muharjenje, kjer ribiči najpogosteje lovijo postrv in lipana. Zelo zanimiv je tudi lov sulca, kralja naših voda. Beličarji lahko v številnih rekah uživajo v ribolovu podusti, platnice, klena, mreene.

Z vidika ribolovnega turizma je v Sloveniji najbolj razvito muharjenje. Tudi lov krapov postaja vse bolj priljubljen. Ribiči lahko obiščejo kar nekaj vrhunskih jezer, kjer ulovi krapov, težkih tudi 20 kilogramov in več, niso redki. V posameznih družinah uspešno tržijo tudi beličarjenje v jezerih in ribnikih. Ocenjujem, da je na področju muharjenja pritisk na naše vode zelo velik in že na meji zmogljivosti. Veliko možnosti za razvoj ribolovnega turizma imamo tudi v drugih vrstah ribolova.

Slovenija – eden najbolj zaželenih muharskih ciljev na svetu

Ribolovni turizem v Sloveniji je eden najvišjih oblik turistične ponudbe v Sloveniji. Imamo učinkovit način upravljanja z ribjim življenjem, kar nam priznavajo tudi v tujini. Tuji ribiči, ki pridejo k nam, so v povprečju visoko naravovarstveno ozaveščeni, spoštujejo naravo, pri nas ostanejo več dni in so pripravljeni porabiti kar precej denarja.

Slovenija zavzema razmeroma visoko mesto priljubljenosti pri tujih ribičih. To velja predvsem za muharjenje, manj pa za druge tehnike ribolova. Veljamo

Na sejmu SA.NA.M.A. v Saint Etienne smo se večkrat uspešno predstavili. Odkar smo pred 10 leti začeli razstavljati na sejmi v Franciji, se je število francoskih muharjev, ki pridejo muharit v Slovenijo, več kot podvojilo. Foto: Borut Jerše

za eno najbolj zaželenih muharskih destinacij v Evropi, vse bolj pa tudi v ZDA, južni Afriki, na Japonskem in še kje.

Zgodovina ribolovnega turizma pri nas

Slovenija ima bogato tradicijo športnega ribolova na rekah in jezerih. Prvi zametki ribolovnega turizma segajo v sedemdeseta in osemdeseta leta prejšnjega stoletja. V osemdesetih letih, ko sem začel muhariti, sem spoznal izjemne ljudi, velike slovenske ribiče: Mirana Svetino, Marjana Fratnika, Stanka Kovačiča, dr. Jožeta Ocvirka, dr. Božidarja Voljča, dr. Toma Korošca in še številne druge, ki so že tedaj imeli številne stike z uglednimi ribiči, predvsem muharji, iz vsega sveta. Tuji ribiči so bili že v tistem času tudi redni ribiški gostje pri nas. Izjemno so cenili naše reke in muharjenje na njih. Ki so pravi ambasadorji Slovenije, ki so glas o naših rekah ponesli v svet. Najbolj prepoznavna muharska reka v svetu je bila Soča, kasneje se je dober glas razširil tudi o drugih vodah.

Ribiška družina Tolmin je že kmalu po letu 2000 izvedla raziskavo o pomenu ribolovnega turizma za turistično ponudbo Posočja. Zanimivo je, da je raziskava, ki so jo vodili Angleži, pokazala, da je prav ribolovni turizem eden vodilnih motivov za turizem v tamkajšnjem predelu Slovenije. Zelo veliko je v tistem času za razvoj ribolovnega turizma in glas o naših vodah prispeval tudi Zavod za ribištvo Slovenije, sledile so mu tudi druge ribiške družine, predvsem Ljubno, Bled, Novo mesto, Radovljica in druge.

Zakon o sladkovodnem ribištvu iz leta 2006 – zakonska osnova za razmah ribolovnega turizma

Ena najpomembnejših primerjalnih prednosti Slovenije na področju ribolova je naša odprtost. Vsakdo, bodisi član ribiške družine ali turist, ki kupi ribolovno dovolilnico in spoštuje ribolovna pravila, lahko lovi na naših vodah. Menim, da je to enkratni primer na svetu.

Nekateri starejši ribiški tovariši se bodo verjetno še spomnili, da do konca prejšnjega stoletja v nekaterih okoliših ni bilo mogoče ali pa je bilo zelo težko kupiti ribolovne dovolilnice za določene vode, če nisi bil član tiste RD. RZS je dosledno zastopala stališče, da morajo biti vse naše reke dostopne za ribolov vsem, ki to želijo in kupijo ribolovno dovolilnico, nikakor ne le članom RD. Zelo pomemben korak, da smo dokončno odprli vrata vsem, domačim in tujim ribičem, ki bi želeli loviti na naših vodah, in ki niso člani nobene RD, je država naredila, ko je leta 2006 uredila nov Zakon o sladko-

petih jeziki: Ribolov na rekah in jezerih Slovenije in Muharjenje v Sloveniji. Pred dobrimi desetimi leti smo začeli sistematično sodelovati na mednarodnih specializiranih ribiških, predvsem muharskih sejmih v Evropi. Veliko so k prepoznavnosti slovenskih voda v tujini prispevali tudi pozitivni članki priznanih piscev v najpomembnejših muharskih revijah v Nemčiji, Belgiji, Franciji, Avstriji in na Švedskem. Na predlog RZS je bil ribolovni turizem tudi kot pomemben element vključen v strategijo razvoja slovenskega turizma, ki jo je pripravila Slovenska turistična organizacija.

na rekah in jezerih Slovenije. V njej so bile predstavljene najpomembnejše slovenske reke in jezera jadranskega in donavskega porečja ter zanimive ribje vrste za športni ribolov. Izšla je na 36 straneh v štirih jezikih (angleščini, nemščini, francoščini in italijanščini) v skupni nakladi 40.000 izvodov. Namenjena je bila predvsem tujim ribičem, ki si bodo za ribolovno destinacijo izbrali Slovenijo.

Izjemno uspešno premiero je brošura doživela na enem najpomembnejših svetovnih sejmov turizma, WTM (World Travel Market), od 12. do 15. novembra 2007 v Londonu, kjer je bila med najbolj iskanimi turističnimi publikacijami na slovenskem razstavnem prostoru. Brošura je pošla, za ponatis pa se nismo odločili. Leta 2009 ji je sledila druga z naslovom Muharjenje v Sloveniji, ki so jo skupaj pripravili in financirali, podobno kot prvo, Slovenska turistična organizacija, Ribiška zveza Slovenije in Zavod za ribištvo Slovenije. Ta je k sreči pred nekaj leti doživela razširjen, dopolnjen ponatis. Zdaj je nenadomestljivo promocijsko gradivo za promocijo muharjenja v Sloveniji v tujini.

Sejmi v tujini

Pred dobrimi desetimi leti smo začeli sistematično sodelovati na mednarodnih specializiranih ribiških, predvsem muharskih sejmih v Evropi. Tam smo se skupaj predstavili Slovenska turistična organizacija, Turizem Ljubljana in Bohinj, Ribiška zveza Slovenije, Zavod za ribištvo Slovenije, ribiške družine Bled, Bohinj, Idrija, Ljubno, Mozirje, Novo mesto, Radovljica, Tolmin in še nekatere druge turistične organizacije. Sodelovali smo na sejmih v Franciji, Belgiji, Nemčiji, Avstriji, Angliji, Italiji in na Švedskem. Leta 2008 smo prvič sodelovali na Mednarodnem sejmu lova in ribolova v Celovcu v Avstriji, na katerem smo sodelovali tudi v letih 2010, 2012 in 2014. V letu 2009 smo se prvič udeležili tedaj enega vodilnih Mednarodnih sejmov ribolova v Evropi v Parizu, kasneje smo sodelovali še leta 2010, 2011 in 2012. Našo stojnico je obiskalo veliko ljudi, vzpostavili smo številne koristne povezave z uglednimi novinarji. Leta 2011 smo se prvič udeležili zelo pomembnega muharskega sejma SA.NA.M.A. v Saint Etienne, kjer so nas povabili, da smo bili tisto leto država partnerica (vsako leto je na sejmu izbrana ena država, ki je bolj izpostavljena). Na sejmu v Saint Etienne smo sodelovali še v letih 2013, 2015, 2017 in 2019. Leta 2012 smo sodelovali tudi na velikem Mednarodnem sejmu muharjenja v Cherleroiu v Belgiji, na katerem smo bili tudi tisto leto država partnerica. V letu 2013 smo se prvič udeležili verjetno najpomembnejšega evropskega sejma muharjenja EWF v Fürstenfeldbrücku v

Markus Müller, znani nemški ribiški avtor, je napisal vrsto člankov o muharjenju na slovenskih rekah. Na fotografiji je avtor z lepo soško postrvjo iz Soče. Foto: Markus Müller

vodnem ribištvi. 30. člen, med pogoji, ki jih mora izpolnjevati koncesionar, v 3. točki jasno določa: »Društvo, ki želi pridobiti koncesijo, mora poleg pogojev iz prvega odstavka tega člena imeti praviloma najmanj 30 članic oziroma članov (v nadaljnjem besedilu: član), ne sme zaračunavati pristopnine, omejevati članstva in mora omogočiti nakup ribolovnih dovolilnic tudi ribičem, ki niso včlanjeni v društvo.«

Promocija slovenskega ribolovnega turizma v tujini

V zadnjih 20 letih smo v Sloveniji zelo napredovali na področju promocije ribolovnega turizma v tujini. Kmalu po letu 2000 smo se tudi na Ribiški zvezi Slovenije resno lotili promocije in ji namenili pomembno mesto tudi v programu dejavnosti RZS. Ustanovili smo komisijo za promocijo ribolovnega turizma. Število tujih muharjev pa tudi drugih ribičev, ki prihajajo k nam, se je zelo povečalo. Pomembno vlogo pri tem sta odigrali dve promocijski brošuri v

Promocijski publikaciji – Ribolov na rekah in jezerih Slovenije, Muharjenje v Sloveniji

Leta 2004 smo se predstavniki Ribiške zveze Slovenije začeli o možnosti sodelovanja pogovarjati s Slovensko turistično organizacijo (STO). Konec leta 2006 oziroma v začetku 2007 smo se dogovorili, da skupaj pripravimo promocijsko publikacijo o ribolovu na rekah in jezerih Slovenije. Na RZS smo prevzeli pripravo vseh besedil in slikovnega gradiva, STO pa je uredila oblikovanje, prevode in tisk. Avtor vseh besedil je dr. Jože Ocvirk, med 24 avtorji fotografij pa je velika večina ribičev. Pri plačilu stroškov publikacije je poleg RZS in STO sodeloval tudi Zavod za ribištvo Slovenije.

Do konca decembra 2007, ko je luč sveta ugledala omenjena publikacija, na RZS nismo imeli tiskanega gradiva, ki bi celovito predstavilo naše vode, bogastvo ribjega življa v njih in možnosti ribolova. Prej omenjena brošura je bila prva celovita promocijska publikacija ribolova

Lipán. Foto: Aleš Mezek

Potočna postrv. Foto: Aleš Mezek

Nemčiji, kjer smo sodelovali tudi v letih 2014, 2015, 2016 in 2017. Na osrednjem mednarodnem sejmu lova in ribolova v Bernu v Švici smo sodelovali leta 2014. Leta 2015 smo se prvič udeležili osrednjega Mednarodnega sejma ribolova na Švedskem v Jönköpingu, naslednjega leta pa istega sejma, ki je bil v Stockholmu. Ta je namreč izmenično organiziran v Jönköpingu in v Stockholmu. Odziv je bil boljši, kot smo pričakovali. Za švedsko muharsko revijo so napisali o nas dva članka, za katera smo se dogovorili prav na sejmu. Rezultat je bilo povečano število muharjev iz vseh skandinavskih držav v Sloveniji. Leta 2016 smo začeli sodelovati na enem najpomembnejših evropskih ribiških sejmov, PESCARÉ SHOW v Vicenzi in bili tisto leto tudi država partnerica. Na omenjenem sejmu smo sodelovali tudi vsa naslednja leta. V letu 2017 smo se odločili za sodelovanje na osrednjem muharskem sejmu v Staffordu v Angliji, leta 2018 in letos pa na Mednarodnem muharskem sejmu v Londonu.

Članki v mednarodnih ribiških in muharskih revijah

Med tujimi ribiči so bili zelo pomembni za promocijo muharjenja v Sloveniji članki v specializiranih ribiških (muharskih) revijah v Evropi, ki so bili objavljeni v zadnjih desetih letih. Za večino člankov smo se z avtorji dogovorili med razstavljanjem na ribiških sejmih. O muharjenju na naših rekah so pisali v najpomembnejših muharskih revijah, *Pêche mouche* in *Partir pêcheur*, v Belgiji sta bila objavljena dva članka v osrednji muharski reviji *Pêcheur Belge*, dva v najprestižnejši angleški muharski reviji *Trout & Salmon*, po en članek pa v osrednji skandinavske muharske reviji *Flugfiske i Norden* ter švedski muharski reviji *Fiskejournalen*.

Kje smo in kako naprej

Ocenjujem, da smo trenutno na pomembni prelomnici. Naredili smo

Soška postrv. Foto: Markus Müller

veliko promocije za muharjenje, kar je vodilo v povečanje obiska tujih muharjev na naših vodah. Premalo pa smo storili za promocijo preostalih vrst ribolova. Pritisk tujih muharjev na muharske vode pa tudi kraparjev na nekatera jezera, se iz leta v leto večja. Nekatere vode so danes na meji zmogljivosti, spet druge so že preobremenjene. Težavo vidim v dejstvu, da se številni upravljavci tega ne zavedajo ali pa se s tem stanjem nočejo sprijazniti. Očitno se slabša tudi stanje voda in ribolova. V zadnjih letih se pojavljajo resne težave s prisotnostjo lipana in potočnice, predvsem v nekaterih najbolj obremenjenih vodah. Pravih vzrokov za takšno stanje ne poznamo dovolj. RD se preveč pogosto zatekajo k poenostavljenemu reševanju teh težav s povečanjem vložkov šarenke, da bi zadovoljili pritisk ribičev na vode. Na tak način težav ne moremo in ne smemo reševati. Prepričan sem, da bodo vsi upravljavci, tako RD kot tudi Zavod za ribištvo Slovenije, morali takoj ustrezno ukrepati. Stroka bi morala dati odgovor,

kje so glavni vzroki za zmanjševanje staleža lipana in potočnice in jasna navodila upravljavcem, kako naj težave rešujejo na dolgi rok.

Hkrati bi morali upravljavci tudi določiti dele voda, kjer bi omejili dnevno število ribolovnih dovolilnic ter hkrati povečali skrb za kakovost ribjega staleža v vodah. Žal trenutno le malo RD razmišlja v tej smeri. Dva pozitivna primera omejitve ribolova, ki tudi jasno potrjujeta pravilnost takšnih odločitev, kjer so omejili število dovolilnic, prihajata iz revirjev RD Ljubno in RD Bled (Blejsko jezero). Zavod za ribištvo Slovenije je pred dvema letoma na Krki omejil število dnevnih ribolovnih dovolilnic na šest ob hkratni skrbi, da bi v Krki povečali odstotek potočne postrvi na račun šarenke. Režim na Krki je uspešno deloval zadnji dve leti, bil je deležen tudi velikega odobravanja muharjev, predvsem iz tujine, letos pa so ga iz neznanih razlogov preklicali. V najbolj znanih muharskih vodah v tujini je takšen način delovanja stalna praksa. Marsikje, na najboljših svetovnih muharskih vodah, mora ribič rezervirati ribolovne dovolilnice tudi leto v naprej.

Prav gotovo si vsi želimo, da bi tudi naši zanamci lovili na čistih in z ribami bogatih vodah, ki jih je bila deležna naša generacija. Žal okolje in čas, v katerem živimo, temu nista najbolj naklonjena. Različni prehudi pritiski na vode – od vodnih pregrad, kemije, ogrevanja ozračja, pa tudi našega nespametnega obnašanja – vse bolj ogrožajo vode in življenje v njih. Zato bomo morali združiti moči in vsi skupaj, stroka in ribiči, zelo resno oceniti stanje in sprejeti ustrezne ukrepe, s katerimi bomo pomagali ohranjati naše vode in ribe v njih v čim boljšem stanju. Samo tako bomo tudi v prihodnje lahko vsi, člani RD in tudi domači ter tuji ribiči, ki jih privablja edinstvena lepota naše domovine in voda, uživali v vrhunskem ribolovu.

Borut Jerše

Reka Mincio in ribolov v Mantovi

Ribiška sla me je vlekla po svetu, od Španije do Mongolije. Raziskoval sem vode, ribe, ribolovne tehnike, načine gospodarjenja in upravljanja z ribiškimi revirji, športnoribolovno turistično ponudbo, ribiško kulinariko, testiral ribiški pribor, fotografiral, zapisoval, spoznaval zanimive ljudi ... Ribiči me zato nenehno sprašujejo, kam na ribolov, kje in kako ujeti veliko ribo ... Seveda sem sam kriv za to. Bolje bi bilo fotoaparata pustiti doma. Pa vendar: ko si srečen in ko srečo rad bi še delil z nekom ...

Najsi ribolov dojemate kot šport, rekreacijo, način življenja, delo, poklic, beg od vsakdanjika ali oddih: najpomembnejše je, da to počnete v dobri družbi. Manj pomembno je, katero ribo lovite in kakšno opremo uporabljate. Vsak dan na vodi je lahko čaroben, če imate odprte oči in srce za naravo in dogajanje v njej. Iz svoje okolice izločite zavist in nevoščljivost pa boste srečni. Osebna sreča in zadovoljstvo sta edini pravi povod za športni ribolov.

Eden mojih najljubših ciljev za ribiški oddih je reka Mincio v mestu Mantova (Mantua) v italijanski Lombardiji. Razlogov je več: Mantova je čudovito mesto z izjemno kulturno dediščino, reka Mincio pa je odličen ribiški revir za lov tako velikih plenilk kot tudi krapov in mnogih drugih vrst rib z ribičem prijaznim ribolovnim režimom. V ribiških kampih v Mantovi boste našli primerne razmere za bivanje. Sam sem bil že sedmič gost v kampu Waller clinic na njihovem splavu in sem bil več kot zadovoljen. Navdušil sem se nad ribolovom, številom različnih sladkovodnih in morskih rib, nad njihovo številčnostjo in velikostjo, kjer visoke številke dosegajo zlasti somi in smuči, navdušen sem bil nad razmerami ribolova in nastanitve, tudi cene so zelo zmerne glede na to, kaj za določen denar dobite. In seveda, Mantova je prav čarobno mesto.

Predstavljajte si hišo na vodi z dvema spalnicama, dnevno sobo, kuhinjo in jedilnico, kopalnico in veliko teraso s pogledom na jezero in srednjeveško Mantovo na drugi strani. Ob splavu pa privezana dva odlična čolna z močnimi motorji, ki te vsak trenutek lahko popeljeta na željeni cilj, kjer čakajo požrešni smuči in somi velikani.

Športni ribiči, ki tja prihajajo iz vsega sveta, kupijo ribolovne dovolilnice, plačajo namestitve in najem čolnov ter vodnika, če ga potrebujejo. Tam lahko vijačite, muharite, beličarite, lovite krapa z vabo na dnu ali pa soma na živo ribo z velikim plovcem. Število ribiških palic

Slikovito mestoce

ni omejeno – riba, ki jo ujamete, je vaša. Lahko jo pojedete, preparirate ali pa se samo fotografirate z njo in jo izpustite nazaj v reko. Lovite lahko noč in dan. Kljub vsej svobodi pa lahko na vodi srečate izključno športne ribiče, ki jim ni moč karkoli očitati. V medijih smo našli poročila, da so italijanski karabinjerji polovili nekaj romunskih krivolovcev, navdušenih nad bogastvom reke Mincio, ki so ribe odvažali kar s kombiji in tovornjački s hladilniki.

V maju do jazu v Mantovi na drst prihajajo nepregledne jate cipljev iz Jadranskega morja. To je vzrok, da je tam neverjetno veliko somov, ki zaradi obilice hrane zelo hitro rastejo in se zelo uspešno tudi razmnožujejo. Somi so v okolici Mantove pri enaki dolžini 30 % težji kot španski iz reke Ebro. Enako se dogaja s smučem. Kljub številčni populaciji somov in njihovi velikosti pa je jezero na Minciu polno bolenov, krapov in ploščičev, velikih babuš in zadnja leta tudi kanalskih somov. Ščuk in ostrižev je manj, zato pa

mnogi ribiči uživajo v lovu postrvnika ali velikoustega ostriza.

Družbo, s katero zadnja leta lovim na reki Mincio, sestavljajo Miodrag Čirić Čiro iz Malega Zvornika, Goran Vukosavljević Vuko iz Loznice, kreator umetnih ribiških vab in lastnik podjetja Hannibal Dragan Kujačić, ugleden zlatar iz Novega Sada, in razvpiti »vražji odvetnik« Vladimir Horovic Vava. Nekajkrat nas je na ribolovu spremljal tudi Pavle Bocij s svojo kamero in za oddajo Ulovi trofej. Še pred tem sem reko Mincio raziskoval z beograjsko ekipo Lov i ribolov, s Srđanom Despotom Blafom in snemalcem Jovanom Simonovićem. Kot sem zapisal že uvodu, je za dober ribolov obvezna dobra družba. Vsi skupaj smo izključno vijačili, le z »vražjim odvetnikom« sva testirala sisteme s krmilnikom in bila nadvse uspešna v lovu krapov, ploščičev. Testirali smo veliko vab, od Savarjevih voblerjev, silikonskih ribic različnih proizvajalcev do kovinskih vab Ribche lures. Vsi testi so pokazali, ►

Veseli ribičev, ko so ujeli velikega soma.

Rokovanje z ogromnim somom

da zadnjih nekaj let vsi lovimo skoraj izključno s glavinjarami Hannibal in jerki (trzavci, op. ur.). Nešteto krat smo se prepričali v njihovo lovnost in izjemno učinkovitost. Več kot 90 % rib na reki Mincio smo ujeli ravno s glavinjarami Hannibal. Nič manj uspešni pa nismo

bili z njimi tudi na naših: Savi, Krki ali Dravi. Veliko naših odprav je zabeleženih s kamero in če ste jih zamudili na kanalu Lov i ribolov, si jih lahko ogledate na družabnem omrežju You Tube.

Po mojem prepričanju je ribiška kulinarika eden od vrhov ribiške kulture,

pa naj si *ujemi in spusti* skrajneži mislijo, kar hočejo. Tudi sami spustimo skoraj vse, kar ulovimo, vendar je odlična ribiška večerja s kozarcem pravega vina odličen zaključek ribiškega dneva. Nazdraviti s prijatelji ob vrhunski večerji po dobrem ribolovu na lepi reki je neprecenljivo.

Čeprav smo vsi izbirčni jedci in nam kuha ni tuja, smo bili srečni, da je bil z nami vražji Vava, kuharski virtuoz, ki nas je ves čas bivanja v Mantovi razvajal z več kot okusnimi jedmi iz njegovega lonca. Vojvodinska ribja čorba, bela čorba iz smuča in kataplana so samo nekatere izmed njih. Jože Prah, moj najljubši vinar, je poskrbel, da smo imeli k božanskemu jedilniku tudi primerno vinsko spremljavo. Nazdravljali smo z njegovo barik modro frankinjo, sladkali pa smo se z ledeno trgatvijo žametne črnine. Le kaj bi na to dejal Dante Alighieri, ki v kipu sklonjen straži vhod v staro knjižnico v središču Mantove?

In ko že govorimo o kulturi, ne moremo mimo mesta Mantova. Leta 2016 je bila Mantova italijanska prestolnica kulture, lani pa evropska prestolnica gastronomije, vključena v vzhodno Lombardijo, skupaj z mesti Bergamo, Brescia in Cremona. Nedaleč od našega splava sem našel majhno lepo restavracijo z

nebeškimi italijanskimi vini. Četudi bi Mincio tekel neke druge, bi se v Mantovo vrnil samo zaradi omenjene restavracije in kozarca vina, ki mi ga je izbrala temnopolta točajka. Vsekakor je Mantova vredna obiska iz vsaj tisoč razlogov.

Odlomek iz zgodovine

Leta 2007 sta bila na Unescov seznam svetovne dediščine vpisana mestno jedro Mantove (centro storico) in Sabbioneta. Zgodovinska moč in vpliv mesta, ko je v njem vladala družina Gonzaga, sta Mantovo ustvarila za eno glavnih umetniških, kulturnih in zlasti glasbenih središč severne Italije in države kot celote. Mantova ima pomembno vlogo v zgodovini opere; mesto je znano po svojih arhitekturnih zakladih in artefaktih, elegantnih palačah ter srednjeveški in renesančni mestni krajini. To je kraj, v katerem je skladatelj Monteverdi premierno predstavil svojo opero Orfej, v Shakespearjevi drami Romeo in Julija je bil Romeo izgnan iz Mantove. Je najbližje mesto rojstnega kraja rimskega pesnika Vergila, kip katerega so postavili na jezerskem obrežju Vergilovega trga (Piazza Virgiliana).

V 12. stoletju je arhitekt in vodar Alberto Pinentino, ki ga je izbrala komuna Mantova, organiziral obrambni sistem mesta tako, da je uredil reko Mincio in popolnoma obkrožil naseljeno središče s štirimi jezери: mesto je postalo otok.

Do podeželja sta vodila dva mostova: Most mlinov (Ponte dei Mulini) in Most svetega Jurija (Ponte di San Giorgio), ki še vedno stoji. Zgrajena sta bila med letoma 1198 in 1199.

Ko je bila Mantova komuna, je kanal Rio prerezal mesto na dva dela in je povezoval spodnje jezero z zgornjim. Drugi jezovi in zapornice so zagotavljali ustrezno zaščito pred vodami.

Zbirka vab

Iz oči v oči

V 17. stoletju so močne poplave začele hitro upadati: reka Mincio, ki je prenašala usedline, je jezera preoblikovala v nezdrava močvirja, ki so omejevala nadaljnji razvoj. Jezero Pajolo so preusmerili na jug, tako da bi se mesto branilo le s tremi stranicami, kot polotok, in še vedno je tako.

Na reki Mincio so tri jezera, ki da-

jejo Mantovi posebno značilnost, saj se zdi, da mesto raste iz vode. Leta 1984 je bil ustanovljen Park Mincio, ki je del občine Mantova.

Območje in njegova okolica sta pomembna ne samo v naravoslovnem pomenu, ampak tudi v antropološkem in zgodovinskem. Raziskave so odkrile številna človeška naselja, razpršena v pasu med kraji Solferino, Cavriana, Csastellaro ter Isolono del Mincio. Tam so bila neprekinjeno od neolitika (5.–4. tisočletje pr. n. št.) do bronaste dobe (2.–1. tisočletje pr. n. št.) in galskega obdobja (2.–1. stoletje pr. n. št.), ko so jih zamenjale rimske naselbine, ki so bile tam do 3. stoletja n. št.

Mantova je bila otočno naselje, ustanovljeno okoli leta 2000 pr. n. št. na bregovih reke Mincio, ki priteče iz Gardskega jezera in teče do Jadranskega morja. V 6. stoletju pred n. št. je bila etruščanska vas, ki jo je po etruščanski tradiciji ustanovil Oknos.

Beseda Mantova morda izhaja iz imena etruščanskega boga Mantus (bog podzemlja doline Pad, kot ga je opisal Servij). Ko so mesto osvojili Kenomani, galsko pleme, se je Mantova med prvo in drugo punsko vojno borila proti Rimljanom. Morda je mesto dobilo ime po Tejrezievi hčeri Manto (Tejrezias je bil slepi tebanski videc, znan po jasnovidnosti, sedem let je bil spremenjen v žensko). To ozemlje so kasneje naselili veteranski Avgustovi vojaši. Najbolj znan antični državljani Mantove je pesnik Vergil ali Publius Vergilius Maro (*Mantua me genuit*), ki je bil rojen leta 70 pr. n. št. v vasi blizu mesta, ki je sedaj znana kot Virgilio.

Mogoče me je malo zaneslo, vendar je Mantova tako lepa in polna zanimivosti. Tolažil se bom s hvaležnostjo tistih, ki bodo Mantovo obiskali. Dober prijem!

Stane Omerzu

Ribe po naročilu

Zaradi okrevanja po bolniški sem bil aprila in dobršen del maja prisiljen ribariti zgolj v filmih, ribiških knjigah in časopisju. Tako je minilo kar nekaj časa, potem pa sem se naveličal in si zaželel pravih stvari. K sreči je moje okrevanje potekalo brez težav in sem se že sredi maja videl nekje za vodo. Zavedajoč se, da se bom v kmalu znova znašel pri zdravniku, kar mi bo ribolov bržkone prestavilo še za nadaljnji mesec ali dva, sem zadnje dni maja mrzlično razmišljal, kako in kje bi zaužil malo ribiške akcije, preden bom znova prisiljen abstimirati.

Velike izbire nisem imel. Maj je bil bolj podoben aprilu, deževen, kakršnega ne pomnim. Ribolov je bil na rekah, razen muharjenja, zaprt, ostal mi je torej le kakšen ribnik. Razumljiva izbira je bila, da se odpravim na Koseški ribnik, ki mi je najbližje, zanj pa imam tudi letno ribolovno dovolilnico. Kar dobri razlogi za izbor. In da ne pozabim – ribe. Teh je v ribniku precej, tudi velikih. Tokrat sem si, nasprotno z mojimi običajnimi obeti, želel manjših krapov, teže do 5 kg.

Prvi poskus – predzadnji dan maja

Prve dni v zadnjem tednu maja je bilo vreme tudi po mojem mnenju preveč deževno. Sreda je postregla še z vetrom. Tako sem se, hočeš nočeš, sprijaznil s četrтком, ki je bil ravno tako deževen, vendar padavine niso bile obilne, vetra ni bilo, zjutraj pa je za kratek čas posijalo še sonce. Takšno vreme pomeni tudi manj gneče na sprehajalni poti ob ribniku. Sprehajalci me sicer ne motijo, saj se posvetim svojemu delu, res pa včasih težko preslišim kakšen zanimiv komentar, ki je namenjen ribičem. Priznati je treba, da smo si zanje marsikdaj krivi sami. Nepazljivost ali malomarnost pri ravnanju z ujeto ribo pač ne ostane skrito radovednim pogledom mimoidočih in včasih lahko iz kakšnega prav nedolžnega dogodka nastane neprijetna zgodba.

V spremstvu dežnih kapelj sem okoli desete dopoldne razprl dežnik na mestu, ki mu ribiči pravimo »baraka«, po leseni zgradbi v neposredni bližini. Sledila je priprava praškaste krme. Z mešanico vode in nekaj tekočih dodatkov sem prelił slaba dva kilograma suhe krme, dobro premešal in odstavil, da bi suha snov dobro vpila tekočino. Lahko bi sicer lovil in krmil zgolj s koruznimi zrnji, vendar dodatne dišave na ribolovnem mestu ne morejo škoditi. Nasprotno, ribe bodo prej zaznale krmno in možnosti za ulov se bodo povečale. Tako naj bi bilo.

O vsem tem sem razmišljal, sedeč pod dežnikom, medtem ko so po njem padale dežne kaplje. V dežju nikoli nisem

V deževnem dnevu pride večji dežnik ribiču še kako prav. Lahko ga postavimo navpično ali pa takole poševno.

posebno dobro lovil, sem pa to vedno rad počel. No, nekaj je bilo tudi ulovov. Ne bom pozabil krapa, težkega okoli 12 kg, ki mi je prijel na deževen predvečer. To je bil tretji zaporedni deževen dan na Koseškem ribniku in počasi sem se naveličal mokrote, blata in ribjega nesodelovanja. Morda so bili krivi moji boljliji ali kaj drugega, rib ni bilo niti blizu. Stiskal sem se pod dežnikom, ki je tu in tam po malem prepuščal vodo, in čakal. Tridnevna blatna pustolovščina se je končala z omenjenim krapom, mojim novim osebnim rekordom. Ždel se mi je pravi orjak, vabo pa je pobral na krmišču kakšnih petnajst metrov od obale. Krmil sem z boljliji lastne izdelave, ki sem jih imel vso zimo vložene v steklene kozarce in prelite z neko dišečo tekočino rdeče barve. To je bil čas, ko sem z boljliji precej eksperimentiral. Preliti boljliji so v nekaj mesecih večji del tekočine vpili, preostalo pa sem nekaj dni pred ribolovom odlil, boljlije pa posušil. Vpita tekočina jih je konzervirala, bili so kolikor mogoče »nabriti« (nadipani, bi rekli), dišali so odlično in bili so rdeči. Barve jim ni dajala zgolj tekočina, tudi drugi dodatki; na

primer rdeča hrana za kanarčke, ki sem jo takrat dosti uporabljal. To je bil tudi čas, ko sem po spletu okoliščin znova začel loviti na Koseškem ribniku. Imel sem nekaj kilogramov kupljenih boljlijev z okusom jeter, ki so mi ostali od nekega ne posebno dobro načrtovanega ribolova, in ribnik v Kosezah je bil pravo mesto, da jih porabim in pri tem ujamem še nekaj rib. Pred tem sodobnemu krapolovu z vabo na lasu nisem pripisoval posebnega pomena. Krape sem večinoma lovil na klasičen način s plovčkom ali brez njega le nekajkrat na leto. To je bilo večinoma spomladi in nekaj rib mi je bilo dovolj za vse leto. Uporabljal sem tridelno palico, dolžine 3,96 m, in teže meta do 75 g. Od časa do časa jo uporabljam še vedno, bodisi za lov mren v močnem curku ali pa za krmljenje z večjim in težjim krmospustom. Pred leti sem ji po nerodnosti skrajšal vrh za nekaj centimetrov, zato ima sedaj težo meta vsaj 100 g. Druga palica, ki sem jo tudi občasno uporabljal za lov krapov, je bila Byron light carp, teže meta do 45 g, prav tako iz treh delov. Ta se je dobro »nadelala« na različnih ribolovih, tudi na morju, nazadnje pa se

je z glasnim pokom poslovala od aktivne ribičije, kar nekateri bralci že veste.

Prej omenjenega krapa sem v dežju utrjal s palico Spro Strategy carp 2,75 - 3 lb, dolžine 3,6 m, kakšno leto ali dve pozneje. S popustom sem kupil dve rdeče obarvani palici s plutovinastim ročajem. Skupaj s palicama sem preizkušal še novi kolesci Banax Helicon 5600. Odlični kolesci s prostim tekom in za malo denarja sem pozneje prodal, saj sta bili za moj okus in potrebe preveliki. Nadomestil sem ju s kolesci Shimano baitrunner aero 8000 gte, klasiko, ki

40 g), navezal laks 0,22 mm in predvrstico 0,20 mm ter plovec ravni vagler iz balse, nosilnosti približno 5,5 g. Pri baraki sem doslej na plovec in ob grmovju ujel le enega krapa in še njega sem čakal skoraj ves dan. Veselje ob ulovu je bilo zato enako čakalni dobi. Po navadi sem s tistega mesta lovil na dnu dlje od brega, pri čemer sem imel več uspeha.

Ko sem izmeril globino in pravilno nastavil plovec, sem preveril, kako je s krmo. Bila je malce presuha, zato sem vanjo dodal še malo tekočine in znova

delju. Lovil sem do pol štirih popoldne, nato pa sem s suho podmetalko odšel domov.

Popoldne sem si pripravil močnejši pribor za naslednji dan. Palica Nash transformer carp, dolžine 3,3 m in testne krivulje 2,25 lb, kolesce z 0,30 mm debelim laksom, 0,28 mm debelo predvrstico in Ownerjev trnek Koi #4. Na laks sem namestil plovček lastne izdelave nosilnosti okoli grama, ki je v osnovi namenjen lovu krapov v travi oz. ob njej. Zamislil sem si nekoliko drugačen pristop k ribolovu.

Zadnji majski dan sem lovil povsem blizu obrežnega grmovja. Pogled sem imel skoraj ves čas prikovan na plovcu.

brez težav ustreza za večino ribolova krapov še vedno, ko so sicer bolj priljubljena velika (big pit) kolesca. Komaj sem ujel še zadnjo priložnost nakupa v originalni črni barvi in značilno modro pasico. Prenovljena in posodobljena serija, ki je sledila, je imela po mojem mnenju preveč kovinskega blišča. Enega od kolesc imam še vedno, dve pa sem moral prodati, da sem lahko kupil kolesce Shimano Ultegra XTB 5500, ki je, vsaj zame, popolne velikosti. Sprejme ravno toliko laksa kot BTR aero 8000, vendar pa širša tuljava (v kateri je tudi mehanizem prostega teka) omogoča precej daljše mete in boljše navijanje. Nekako v tem času sem namreč začel loviti na večjih ribnikih in jezerih, kot sta Šumbar in Šmartinsko jezero, in so se mi zdele primernejše. Takrat sem si privoščil tudi nekaj posebnega (tako je, ko te zajame kraparska vročica), Foxove kraparice The matrix, prave lepote, s katerimi lovim še vedno. Zadnji dve leti žal le redko; morda enkrat ali dvakrat.

Raje se vrnimo v sedanjost. Medtem ko je krma počivala, sem zložil palico Greys 3,6m - 1,25 lb (teža meta okoli

premešal. Fina krma (50 % Bait Tech Special G green in 50 % neke lastne mešanice) bi bila odlična za polnjenje ploščatega krmilnika, sem pomislil takoj, ko sem naredil prvo kepo, in jo znova zdrobil v prvotno stanje. Naredil sem nekaj kep v velikosti teniške žogice in jih vrغل na ribolovno mesto kakšen meter od vej obrežnega grmovja. Temu je sledila pest ali dve koruznih zrn iz pločevinke, na trnek pa sem tokrat nataknil dve zrna. Po navadi lovim zgolj na eno samo zrno, ki pa ga z lahkoto poberejo poleg krapov še ribe, kot so rdečeočka, androga, rdečeperka, ki pa si jih tokrat nisem želel. Z večjo vabo jih bo manj na trnku, če pa že, bodo večji primerki. Za pričujoči prispevek sem nujno potreboval krapa. Navadnega krapa do 4 kg je bilo treba le nagovoriti k sodelovanju. Za to bo potrebne precej sreče, malo pa sem se zanašal tudi na višjo silo. Krap na trnku bi se še kako prilegel zaspani ribiški duši.

Leseni angleški plovec se je lepo postavil v delovni položaj in iz vode kazal le slab centimeter rdeče obarvane antene. Usedel sem se na stol in prepustil brez-

Za palico Greys Specimen in kolesce Abu Cardinal 54 na Koseškem ribniku tokrat ni bilo pravega dela.

Ribolovno mesto sem nakrmil s praškasto krmo in zrna sladke koruze. Nekaj zrn sem namenil vrbcem z lačnimi mladiči.

Drugi poskus – zadnji dan maja

Naslednji dan sem se namenil loviti malo tu, malo tam. Pravzaprav sem načrtoval ribolov v gibanju z vmesnimi polurnimi postanki na obetavnih mestih. Nekaj koruznih zrn ob grm, vabno mesto, počakaš pol ure ali manj in če ni nič, se odpraviš naprej. Za začetek sem izbral velik grm pri otočku. Območje sem delil z ribiškim znancem Elvisom, ki je lovil levo od mene. Na ribniku sta lovila še skrbnik ribnika Žika na »špici« in Seba pri »baraki«.

Najprej sem natančno izmeril globino s pomočjo posebne uteži, ki ima na spodnjem delu pluto, v katero zapičimo trnek in potem sproti nastavljam globino, vse dokler ne dosežemo prave. Pri lovu s tako lahkim sistemom je pomembno, da do podrobnosti poznamo globino vode na lovnem mestu. Nakrmil sem z ostankom krme od prejšnjega dne, nekaj zrna koruze in dobršno mero briketov za krmljenje krapov. Vreme je bilo delno oblačno, kazalo je celo na

sonce. Zadnji dan letošnjega maja je bil torej kar obetaven. Še preden sem prispel, je Elvis že ujel enega krapa. No, skoraj ujel, saj se mu je na žalost snel tik pred bregom. A to je bil dober znak, da je riba kolikor toliko dejavna. »Potrebujem le enega do 4 kg za tole zgodbo,« sem s pogledom v nebo polglasno zamrmral in postavil vabo tik ob veje. Palico sem položil na tla neposredno na doseg roke, njen sprednji

privoščil več udobja, saj v tisti sekundi ali dveh, ki bi ju porabil do palic, zapeta riba ne bi prišla daleč. Klepetala sva o marsičem, jaz pa sem skoraj nepretrgoma spremljal svoj plovec. Pogled z njega sem od časa do časa odmaknil le toliko, da sem sogovorniku pokazal, da sem pri stvari.

Za trenutek se mi je zazdelo, da se je plovček narahlo premaknil, a je hitro povsem obmiroval. Kljub temu sem

veje. Ko je bil enkrat zunaj, se nisem več bal, vse je bilo bolj ali manj na moji strani. Nikoli pa se ne ve: lahko je kje laks poškodovan, lahko se riba osvobodi trnka in podobno. Priznati moram, da se je potrdila resničnost pripovedi o borbenosti krapov Koseškega ribnika, ki je letos očitno še posebno izrazita. Zapeti krap se ni dal: uprizarjal je pobeg za pobegom, tako da se je Elvis s podmetalko v roki kar načakal, preden

Na trnek Owner Koi #4 sem nataknil dve koruzni zrni in tako zmanjšal število prijemov manjših rib, kot so rdečeočka, rdečeperka, androga ...

Utež domače izdelave za merjenje globine. Enostavna in še kako dobrodošla, ko moramo natančno izmeriti globino vode pri ribolovu s plovcem.

Plovec nosilnosti približno en gram, s katerim sem lovil drugega dne, krapu ni predstavljal kakšnega posebnega napora, ko ga je nenadoma potopil.

Glavna nagrada. Borbeni krap, teže okoli 4 kg, je bil povsem po moji želji. Kot bi ga naročil. Bil je tudi edini, ki sem ga ujel. Več niti nisem potreboval, se pa ne bi branil še kakšnega.

del pa postavil v rogovilo, zapičeno v zemljo tik ob vodi. Ves čas sem moral gledati v droben rdeč vrh plovca; bližina vej mi pač ni dovoljevala drugačnega pristopa. Krap, ki bi pobral vabo, bi bil lahko že v naslednji sekundi v vejah in do težav ni več daleč. Že tako ali tako mu pobega tja najbrž ne bi mogel preprečiti kljub robustnemu priboru in pravočasnemu zategu.

Pridružil se mi je Elvis, ki je vabe nastavljal dlje od brega in lovil s sodobnim sistemom, ki obsega nosilec za palice, piskalce z oddajnikom in daljinski sprejemnik. Zato si je lahko

postal še bolj pozoren in naslednjih nekaj minut sva oba z Elvisom napeto gledala v mirujoč plovec. Trenutki, ki so sledili, so minili s tako hitrostjo, da sem se jih komajda zapomnil. Plovček se je samo stresel, se narahlo potopil, splaval nazaj in se silovito znova potopil v stran. Vse to v eni sami sekundi. Zdi se mi, da sem zategnil ravno v zadnjem trenutku, da sem z zelo ukrivljeno palico v roki še lahko upal, da krapa dobim izpod vej na plano. Nekaj trenutkov je sicer kazalo, kot bi bil boj zame izgubljen in s tanjšim laksom bi najbrž tudi bil, potem pa se je krap odločil in zapustil

ga je zajel in odnesel na blazino za odpenjanje. Zadovoljstva seveda nisem skrival. Krapa sem osvobodil trnka in na hitro naredil nekaj fotografij. Prošnje so bile uslišane z lepotcem, težkim okoli štiri kilograme, kakršnega sem pač naročil. Bil je res lep, jaz pa sem poleg slikovitega utrujanja dobil še nekaj fotografij za pričujoči prispevek. Kaj bi si le lahko še želel? Najbrž še kakšnega krapa, čisto po ribiško.

Do pete ure popoldan sem občasno nakrmil ribolovno mesto in napeto spremljal plovec, ki pa se praktično ni več premaknil. Tudi prav. Čeprav smo vsi ribiči tistega dne ujeli vsak svojo ribo, niso bile aktivne kot običajno. "Padlo" je sicer nekaj lepih rib, a to ni bilo tisto, kar se po navadi dogaja, še posebno, kadar ribič dan ali dva poprej dobro nakrmi svoje ribolovno območje.

Tretji poskus – prvi dan junija

V soboto sem moral poskusiti še enkrat. Pričakoval sem več akcije, ker sem pač območje dobro nakrmil. Porabil sem dve najmanjši pločevinki sladke koruze, precej briketov in sipke krme. Pa ni nič pomagalo, plovec je miroval vse od jutra do desete ure, ko me je obiskal moj ribiški znanec Djuro. Naveličan sem opremo zložil v avto. Potem sva s prijateljem zavila na kavo. Med srkanjem črnega poživila sem razmišljal, katero ribo naj si "naročim" za prihodnjico. Tam neke julija, avgusta bi bil linj kar pravi.

Lenart Levičar Bahtijari
lenart.bahtijari@t-2.net

Posnemati ali ne, to je zdaj vprašanje

Pri muharjenju gre za preslepitev ribe, bitja, ki je del narave in je doma v vodnem okolju. Tam se vsak dan srečuje s tisoči in tisoči živih primerkov bitij, katerih posnetke jim ponujamo ribiči.

Bil je tipičen dan konec avgusta ob reki Unici. Okoli poldneva sem prišel na Planinsko polje in pri kamnitem mostu zabredel v morje trave na bregovih kraške lepote. Ko sem tako hodil skozi travnike, so roji majhnih dvokrilcev ustvarjali oblačke, podobne meglici v zadnjem paritvenem plesu tik ob strugi. Kot po navadi v tem času je bil ribolov zahteven, posebno, ker so se roji majhnih dvokrilcev spuščali na vodno površino. Lahkotno pobiranje rib z vodne gladine, večinoma so bili lipani, je verjetno trajalo že od ranega jutra in se bo; dogajalo vse do mraka, dokler še zadnja samička ne odloži jajčec na vodno površino. Sam sem v kaki uri ujel nekaj lepih lipanov in postrvi s Fratnikovo puhovko na trnku #22, ki je s svojo silhueto in barvo skoraj povsem upodabljala naravne predstavnike majhnih sivih dvokrilcev.

Precej kasneje, že proti večeru, se je nad reko pojavilo tudi več majhnih rjavih ločnic in bledih rumeno-zelenih enodnevnih, tako da so lipani in postrvi še pokazali zanimanje za pobiranje s površine. Ribolov je v takih okoliščinah preprost za tistega, ki ve, kaj je treba narediti. Ko je na vodi več velikih žuželk, pri tem mislim številčno v primerjavi z majhnimi mušicami iz rodu dvokrilcev, se je treba le pritihotapiti dovolj blizu ribe, ki pobira s površine, in muho pravilno predložiti, pa jo bo brez razmišljanja pobrala z velikim cmokom. To mi je najbolje uspevalo z majhno muho na trnku #18 z angleškim imenom Yellow Dun Hackle, ampak mislim, da bi majhna rumeno siva Fratnikova puhovka prav tako dobro opravila svoje delo, če bi jo le imel v muharski škatlici.

V mraku so se na gladini začele množično pojavljati tudi majhne enodnevne iz rodu *Baetis* in do noči so jo dobesedno prekrile; kamorkoli si se obrnil, je izletavalo na desetine majhnih letalcev. Nekaj lipanov mi je uspelo ujeti s popolno imitacijo teh muh, vendar pa je bilo naravnih primerkov čez nekaj časa toliko, da je bilo videti, kot da je na vodi preproga, stkana iz majhnih sivih kril.

Previdno sem se pomikal po toku navzdol, predložil svojo muho zdaj sem zdaj tja, odvisno od tega, kje sem videl ribo pobirati, toda pravega zanimanja zanjo ni bilo več. Med brodenjem sem prišel na

Morje travniških cvetlic in Unica. Nepozabni trenutki.

No Hackle yellow Dun

območje, kjer sem ob bregu opazil nekaj lepih postrvi, ki so ne trudno pobirale. Poskusil sem s predložkom v pravilnem časovnem zaporedju na njihovi poti hranjenja, a brez uspeha. Prvič, drugič, desetič ... Ribo so še vedno pobirale, samo moje muhe niso hotele. Prišel je čas za spremembo strategije.

»Matching the hatch«

Dva od mitov sodobnega muharjenja se glasita, da ne morete uloviti postrvi ali lipana: prvič, če ne veste, s čim se hranita, in, drugič, če ne izberete posnetka muhe, ki se ujema ravno s tisto žuželko, s katero se prehranjujeta v danem trenutku. V bistvu je zapisano res, a sam poznam

muharje, ki imajo v škatlici le nekaj različnih muh in ne upoštevajo omenjenih pravil. S svojim skromnim naborom muh ulovijo prav toliko rib kot drugi ribiči v istem ribolovnem območju. Njihova teorija je, da če muho pravilno vodiš (predstaviš ribi), ni prav dosti pomembno, katero si uporabil. Zanimivo razmišljanje, mar ne?

Kar nekaj teorij je bilo napisanih na temo, kako preslepiti ribo z umetno muho. Ena pomembnejših, po kateri se zgledujem tudi sam, domnevam pa, da tudi vedno več slovenskih muharjev, se nanaša na zgornji mednaslov in se imenuje »z umetno muho čim bolj resnično posnemati žuželke« (angl. matching the hatch). Zasluge za to teorijo in izraz pripisujejo znanemu muharju in pisatelju s področja muharjenja, Ernestu Schwiebertu. Zaslužen je za priljubljenost te teorije že v davnem letu 1955. Kaj bi rekel ta znani avtor o mojem prijatelju Radu, ki uporablja samo tri različne vzorce muh in ujame ravno toliko rib kot katerikoli drugi muhar na Ljubljani, v nekaterih primerih ▶

celo več? Še en slovit avtor muharskega leposlovja Gary LaFontaine v knjigi *The Dry Fly: New Angles* opisuje muharje, ki so opremljeni le z omejenim številom muh kot »posploševalnimi«. Kot sem že omenil, takšni muharji trdijo: »Pravilna predstavitev muhe je vse, kar je treba narediti.«

Spomnim se nekaterih muharjev iz moje kariere ribiškega vodnika, ki so prišli loviti na reko Unico s svojimi najljubšimi vzorci muh in naravnost pogoreli pri lovu zelo izbirčnih postrvi in lipanov. Nič ne naredi muharja bolj nezadovoljnega kot to, da se ribe ne zmenijo za vse tvoje vzorce, medtem ko se v bližnji okolici sproščeno hranijo »na polno«, kot bi temu rekli. Tudi meni se je to že velikokrat zgodilo. Spomnim se, ko je velika potočnica pobirala ogromne količine mušic (dvokrilcev) na Krki. Zdelo se je, kot da njen gobec moli neprestano iz vode; usta so se odpirala in zapirala v počasnem ritmu. Po številnih predložkih sem jo končno ujel, vendar šele, ko sem zamenjal skoraj vse vzorce dvokrilcev na trnkah #20 in manj. Če hočete zapravljati čas, poskusite sami uloviti tako izbirčno ribo, ne da bi zamenjali muho. Prav rad bi spoznal muharja, ki bi jo ujel recimo na Volčjevega šaša na trnku #12. Težava nekaterih muharjev, ki so »pogoreli« na zahtevnih rekah, kot so Soča, Idrijca, Krka, Unica, je bilo ravno v tem, da so bili prepričani, da ni kriva muha. V eni od knjig ameriškega avtorja Art Leeja sem prebral naslednjo izjavo: »Nobena muha ni prava, razen, če jo uporabljaš pravilno.« Z izjavo se popolnoma strinjam.

Mednarodno priznani strokovnjak s področja muharskega žužkoslovja in muharjenja, pisec številnih knjig o muharjenju, pokojni Gary LaFontaine, je dejal, da obstajajo trije glavni načini pri odločanju muharja glede izbire umetne muhe, in sicer: **izkustveni način** (poskusi in napake ter s tem pridobljene izkušnje), **posploševalni način** (zanikanje, da je izbira prave muhe pomembna, bitveno je vodenje) in **posnemovalni način** (opazovanje dogajanja na vodi in prilagajanje temu). Naj jasneje opišem, kaj je s tem mislil. **Izkustveni muhar** pravi: »Uporabil bom Volčjevega cimetaša, ker je bila ta muha uspešna prejšnje leto ob istem času, ko je bila reka v povsem takšnem stanju, kot sedaj.« **Splošnež pravi**: »Ta riba bo pobrala vsako muho, samo predstavi ji jo je treba pravilno.« **Posnemovalni muhar** bo rekel: »Uporabil bom marčno rjavko, ki je podobna tem muham, ki so na vodi.«

Do neke mere smo vsi izkustveni muharji. Imamo najljubše vodotoke, na katerih lovimo, kolikor mogoče pogosto. Naše izkušnje vplivajo na to, katere vzorce muh uporabljamo. Moja najljubša rečica je Bistra, ki leži le nekaj minut stran od doma. Zdi se mi, kot da poznam vsak grm, vsako vejo v vodi, in točno vem, kaj se bo v reki dogajalo skozi sezono. Kljub temu se zgodi, da je kakšen dan kot zaklet.

Tudi sami boste z leti muharskega staža ugotovili, da je le malo voda, na katerih lahko uporabimo izkustveni pristop. Izkušnje z neke vode ne pomenijo kaj dosti na drugih, na katerih ne lovimo pogosto, čeprav vladajo tam na pogled skoraj enake razmere kot na domači vodi.

Ker sam veliko muharim na različnih vodah, sem skozi leta spoznal, da lahko ujame ribe predvsem z uporabo posnemovalnega pristopa. Pomembno je, da opazujemo, s čim se ribe prehranjujejo, in uporabimo muho, ki se ujema z njihovo hrano v tistem trenutku.

Najboljši muharji, ki uporabljajo metodo muharjenja »ujemanje z dogajanjem na vodi« (*angl. matching the hatch*), ne menjajo svojih muh vsakih »10 minut«. Če vidijo, da se ribe hranijo z neko vrsto žuželk, porabijo pred začetkom muharjenja dovolj časa, da ugotovijo, katere so te žuželke. Šele nato navežejo izbrano muho na konec svoje predvrvice. Ko ugotovijo, s čim se ribe hranijo, vedo tudi, katero muho je treba uporabiti. Temu rečemo preračunljiv pristop in takšni ribiči so posnemovalci, saj proučijo vodo, dogajanje in žuželke, da pravilno določijo, s čim se riba prehranjuje v nekem trenutku. Oni so na nek način tudi izkustveni, ker iz izkušenj vedo, katero muho je treba uporabiti, ko je določena vrsta žuželke na vodi. Loviti z eno vrsto muhe na zahtevni vodi, kot je recimo Unica, seveda ni enako kot loviti s to isto muho na drugi, manj zahtevni in z muharji manj obremenjeni vodi.

Konec koncev bodo posnemovalci, tako kot splošneži, ujeli svojo ribo in obe metodi bosta poskrbeli za zadovoljstvo. Če se boste odločili za metodo »matching the hatch«, torej prilagajati se dogajanju na vodi, se boste nevede naučili razumeti prehrano rib in njihove zahteve v vodnem ekosistemu. Študij hrane, ki jo riba potrebuje za svoj obstoj, je lahko pravi izziv. Po drugi strani pa navezati muho po lastni izbiri, ne da bi upoštevali, kaj riba je, prinese veliko razočaranja ali pa zadovoljstva, če smo ukanili ribo na nek svoj posnetek, ki nima nobene povezave s trenutnim dogajanjem na vodi. Narediti po svoje in ujeti prebrisan ribo, ki ji je svet vodnih žuželk povsem domač, je lahko zelo prijetna izkušnja za vsakega muharja.

Poleti se je treba prilagajati

Najboljši način, da ujameš ribo na poletnih vodotokih v najbolj nemogočih razmerah, ko so vode nizke in čiste, je, da si izkustven, splošnež in posnemovalec hkrati. Od leta 1836, ko je Alfred Ronalds izdal knjigo *The Fly-Fisher's Entomology*, so muharji očarani nad vodnimi žuželkami ter izzivom, kako najti pravo muho za posnemanje tistih na vodi. Čeprav je ujemanje s pravo muho bistvo muharjenja, se v poletnih razmerah ne pokaže vedno kot najboljša ali najučinkovitejša izbira. Včasih posnemanje prave žuželke ne obrodi sadov in je celo v nasprotju z želenim ciljem.

Na poletnih vodotokih uporabljamo posploševalni način, ko je **neujemanje** z muhami, ki so trenutno v vodi, najboljši način za ulov. Poleti sam obvezno nosim s seboj muharsko škatlico, polno zanimivih in neobičajnih vzorcev, ki ne posnemajo nič določenega. To je moja dragocena škatlica, napolnjena s kraljevimi kočijaži, hampiji, adamsi, klinkhamerji, stimulatorji, drsalci ter drugimi ničemur podobnimi vzorci muh od velikosti #12 do #22. Hranim jo za tiste najbolj nemogoče situacije. Kadarkoli potujem do oddaljenih ciljev, poskrbim, da gre škatlica z menoj. Meni

Mikijev lipan, ki ga je ujel na Unici.

najljubši čas za uporabo omenjene škatlice je, ko se nič ne dogaja na vodni površini, ko je vidljivost slaba za prepoznavanje muh ter ko je na vodi toliko različnih muh, da je težko izbrati pravo za ujemanje z žuželkami na površini. Žal moram reči, da je takšnih doživljajev na slovenskih vodah vse manj.

Čas za atraktivne vzorce

Zgodaj, med preobrazbo, ko je drobna nerazvita žuželka še na vodni površini, ribe navadno niso prav nič izbirčne. Napol razvite žuželke ribe pobirajo vseprek. Kasneje, ko se osredotočijo in hranijo samo z odraslimi žuželkami, lahko postane ribolov res zahteven. Zakaj? Odločijo se samo za določeno stopnjo razvoja žuželk med preobrazbo, s katero se bodo hranile, in zato pozorno opazujejo vsako muho, ki priplava v njihovo vidno polje. V takšnem primeru bodo ribe, posebno postrvi, pobrale vašo muho le, če boste imeli pravi vzorec, saj si jo bodo vsakič natančno ogledale.

Ko se število odraslih žuželk povečuje, ribe zapadejo v miren neenakomeren ritem hranjenja. Ko pa je površina vode dobesedno prekrita z muhami, postrvi varčujejo energijo tako, da se dvignejo le ob navidezno preračunanih časovnih korakih in ne namenijo toliko pozornosti drugim žuželkam v okolici. Občasno se zgodi, da je toliko muh na majhnem območju, da riba požre naenkrat kar nekaj žuželk ob vsakem dvigu. Takrat postane muharjenje res zahtevno. Čeprav boste imeli popolnoma pravi vzorec na koncu tanke predvrvice, ga riba preprosto ne bo

opazila, razen če ji ga približate takrat, ko se dviguje po novo zalogo žuželk. V takem primeru je izbira pravega trenutka vašega predloška kritična. Drugi izziv je, da ko je na vodi veliko žuželk, se območje hranjenja rib zelo zoža. Med močnim rojenjem se ribe navadno zadržujejo blizu površine vode, kjer je njihovo vidno polje ozko. Nagon jim pravi, da bodo žuželke, s katerimi se hranijo, tam neodvisno od tega, kdaj se bodo same dvignile, zato se ne premikajo daleč od svojega mesta. To ne pomeni, da bo riba med takim načinom hranjenja vedno na istem mestu. Eden od izzivov, na katerega boste naleteli, je, da se ribe tudi med takim načinom hranjenja večkrat premikajo. Upoštevati morate njihov ritem hranjenja, premikanje s tokom in težave so tu!

Dodajmo še malo goriva na ogenj. Če boste poskusili najti posnetek suhe muhe, ki se popolnoma ujema z majceno mušico, ki ta čas leta nad površino, da riba ne bo zaznala razlike med njima, kako boste potem

prepoznali svojo muho z razdalje 10 ali 15 metrov v mraku? V moji mladosti, ko je bil vid še oster, sem lahko videl muho večino časa. Še kakih deset let nazaj sem pomagal starejšim ribičem prepoznati njihove muhe in se čudil, kako da jih ne vidijo na razdalji petih metrov. Zdaj jih razumem. Včasih se zgodi, da vidim svojo muho le, ko začne raziti med vsemi naravnimi žužki.

Ko je gladina prekrita z majhnimi žuželkami, je lahko ujemanje vašega ponaredka z naravno žuželko velika težava. Kaj mislim s tem? Če je devet muhic na kvadratnem metru in uporabljate taktiko ujemanja z muhami, ki izletavajo, ste naredili samo to, da je sedaj deset muhic na kvadratnem metru. Ko se lipani ali postrvi spravijo v prehranjevalni ritem, se redkokdaj dvignejo iz globine 2 ali 3 metrov zaporedoma več kot enkrat. To pomeni, da dovolijo

Drsalec (angl. Skating Spider)

ogromnemu številu naravnih žuželk, da odplavajo mimo, preden se ponovno dvignejo s svojega ležišča. Lahko se zgodi, da boste predložili svojo muho večkrat in še to popolnoma pravočasno (po vašem izračunu), da se bo riba končno le odločila in jo pobrala.

Videl sem muharje, ki se praskajo po glavah, menjajo muhe znova in znova, da bi jim to uspelo. V resnici pa riba, ki so jo lovili, verjetno njihove muhe sploh opazila ni. Če muha ni prispela v točno določenem trenutku v krog hranjenja, je riba verjetno sploh ni opazila. Če je bila muha popoln posnetek prave muhe, pa je tudi velika verjetnost, da je muhar več kot polovico časa sploh ni videl. Če ne vidite svoje muhe, ne morete vedeti, ali jo je riba vzela, prav tako tudi ne morete vedeti, ali plava naravno, razi in ali je sploh v pasu hranjenja.

Pravi trenutek

Ugotovil sem, da lahko v takšnih situacijah zelo opazen (viden), drugačen vzorec deluje veliko bolje kot popoln realističen posnetek. Iz izkušenj lahko povem, da ribe navadno niso izbirične glede vzorcev, ki jim

jih ponudimo, ko majhne muhe pokrivajo gladino. Ko se riba začne dvigovati in je deset naravnih muh na površini, boste zabeležili boljši rezultat, če je vaša muha videti drugače od naravnih. Ne samo, da boste svojo muho videli bolje, temveč jo bo bolje videla tudi riba. In če bo muha že na pogled tolsta in polna beljakovin, bodite prepričani, da bo riba v množici mikro mušic izbrala njo.

Skrivnost uspeha je v tem, da poskusite ujeti pravi trenutek ribjega ritma hranjenja, in ne to, da se vaša muha popolnoma ujema z naravno. Za to se boste morali ribi čim bolj približati. Če se prikradate od zadaj, se lahko približate na pet do šest metrov (približno dve dolžini muharske palice). Drugi dober kot za met boste dosegli, če se ji približate od strani, malo po strugi navzgor od ležišča ribe. Z veliko mero previdnosti se ji lahko približate na tako kratko razdaljo, da boste predložili svojo muho pri vsakem metu na skoraj isto mesto. Ko boste enkrat izmerili razdaljo z enim ali dvema slepima metoma, se boste lahko osredotočili, da boste ujeli pravi trenutek hranjenja, torej dvig do površine.

Štirje najljubši domišljjski vzorci, na katere prisegam, so klinkhamer, kraljevi kočijaž, adams v padalni izvedbi (angl. Parachute) in stimulator. Ugotovil sem, da ribe ne bodo prijele na večje muhe od velikosti naravnih. Če so naravne muhe velikosti #18, mora biti domišljjski vzorec prav tako navezan na trnku #18, seveda pa bo veliko bolj privlačen zaradi svoje drugačnosti.

Ko vse odpove, je čas za šok terapijo

V zgodnjih 90-ih sem prebral članek v eni od starih ameriških revij Outdoor Life, ki je zaprašena ležala nekje v kleti, in sicer od Joeja Brooksa z naslovom Skating Spiders (drsalc, drseči pajkci). Povzel je pisanje drugega znanega ameriškega muharja Edwarda R. Hewitta, ki je iznašel vzorec in tehniko muharjenja s čisto drugačnim pristopom in prav posebnimi muhami, ki jih do takrat še ni nihče uporabljal. Muha je bila navezana na trnku s kratkim hrbtščem, ki je bil namenjen za izdelavo suhe muhe z mikami, ki so bile najmanj trikrat predolge za običajno muho. Na »posebnih« muhah ni bilo ne repa ne telesa, samo mike. Bile so zvezane iz dveh ali štirih petelinjih peres, odvisno od velikosti muhe. Sprednji peresi sta bili z mikami povezani v vbočeno stranjo proti zavoju trnka, zadnji peresi sta na enak način gledali ravno obratno, tako da so se konice mik stikale na sredini kratkega hrbtšča trnka. Muha ni podobna ničemu.

Joe Brooks je v članku opisal muhe in metode ribolova z njimi, zato je pritegnil mojo pozornost. Vanj je vključil nekaj fotografij, ki sem jih uporabil kot vzorec, da sem lahko navezal nekaj svojih.

Tehnika muharjenja z njimi je takšna, ►

da najprej predložiš muho v predel, kjer ribe pobirajo, nato pa trzaš z njo tako, da poskakuje in drsi po vodni površini. Težave s pravilnim delovanjem muhe sem imel, dokler nisem spoznal, da moram namastiti celotno muho in predvrstico. Če se je muha potopila pod gladino, sem jo s trzanjem pripeljal nazaj na njo. Kasneje sem ugotovil, da metoda drsenja najboljše deluje z izredno trdimi laki. Da bi drsalec pravilno deloval, moramo namastiti muho, predvrstico in vrvico ter nato trzati z napeto muharsko vrvico, kar dosežemo z dvigovanjem in spuščanjem vrha muharske palice.

Preizkus na Unici

Prvič sem poskusil to metodo ravno tisti večer na Unici, ko nič drugega ni prineslo uspeha. Zazrl sem se v drsalec, odložene v predalčku na robu muharske škatlice, in se kar nekaj časa spraševal, ali naj jih navežem ali raje poskusim s čim drugim. Nikoli ne bom pozabil, kako je prva postrv popadla mojo čudno muho. Zagnala se je proti njej z veliko hitrostjo, sam pa sem jo med vodenjem nehote umaknil. Potočnica se je v obratu ponovno z vso močjo pogнала za njo in ko jo je končno zgrabila, sem tako močno zategnil, da sem muho nehote utrgal. Navezal sem novo in premamili naslednjo ribo. Tehnika je bila zelo podobna muharjenju s potezanko na površini. Če mi je uspelo doseči pravilno gibanje muhe, jo je riba vedno ihtavo napadla. Trik, ki sem ga uporabljal takrat, je bil, da sem muhi pustil pristati na vodi, nato je drsela kratko razdaljo, potem pa sem vsake toliko na hitro trznil z vrvico in konico palice. To je povzročilo, da je muha poskočila z gladine in ponovno pristala na njej. Za postrvi tako gibanje pomeni življenje. Riba v resnici ne morejo podrobno opazovati muhe v gibanju, ker nimajo časa. Gibanje je tisto, ki sproži napad.

Da bi pretentali izbirčno postrv ali lipana, bi morali v nekaterih primerih raje uporabiti kopenske posnetke žuželk, čeprav veste in vidite, da se ribe hranijo na površini z vodnimi. Že omenjeni pisec Joe Brooks je izpostavil, da drsalci delujejo tudi v nekaterih primerih, ko je riba navajena videti kakšno večjo muho, ki prileti mimo. Pri tem je mislil na kobilice, brenclje, ose, metulje itn. Gary LaFontaine je v knjigi *The Dry Fly New Angles* napisal poglavje o veliki učinkovitosti drsalcev, ko odrasli primerki švigajo in poplesujejo na gladini. To pomeni, da je muha vsestranska, v resnici pa ne ponazarja ničesar.

Če vam je v užitek poskusiti kaj drugačnega in vežete svoje muhe, poskusite zvezati drsalca in presenečeni boste nad uspehom. V ribiških trgovinah teh

muh še nisem videl, še manj pa za vodo, da bi kdo muharil z njimi.

Kaj pa kopenske žuželke?

Ribe so lahko izbirčne tudi, ko na gladini ni veliko predstavnikov vodnih žuželk. To sem opazil večkrat, ko so poletni dnevi toplejši in ko majhne enodnevnic poletijo z gladine skoraj takoj za tem, ko se izvlečejo iz tesnega ovoja v stadiju ličinke. Navadno niti ne opazimo, kako močno je rojenje, saj drobni letalci izjemno hitro zapustijo vodno površino in se poskrijejo v obrežnem rastju. V takšnih situacijah se

ribe vidijo na enem mestu skupaj ogromno žuželk iste vrste, denimo enodnevnic, bodo vedno opazile tudi hrošče, mravlje, črčike in druge kopenske letalce, kako plavajo mimo, in to vsak dan, mesece in mesece. Sredi poletja so jih zato že navajene videvati in jim ni sumljivo, ko mimo priplava kakšen njihov posnetek. Ker je tistih pravih navadno res veliko in vedo, da so bogat obrok, se odzovejo, ko zagledajo kakšno v svojem vidnem polju. Drugačna hrana se jim tako vtisne v njihove možgančke, da bo povzročila pozitiven odziv. Včasih se zdi, da so nekaterim ribam celo bolj všeč kopenske žuželke od vodnih.

Seveda bo bolje, če boste uporabili vzorec kopenske žuželke, ki je koklikor mogoče podoben tistim, ki se dejansko najpogosteje pojavljajo ob vodi, kjer lovite. Čeprav ne boste videli mravelj ali hroščev na vodi, pa boste z lahkoto opazili katero drugo kopensko žuželko. Eden znanih ameriških muharjev in pisec številnih člankov, Ken Miyata, je v nekem sestavku, v katerem se je razpisal, kako imajo postrvi izredno rade mravlje, zapisal takole: »Ne izgubljam časa s tem, da bi se moje umetne muhe ujemale z naravnimi, ko postanejo postrvi izbirčne in se hranijo samo z eno vrsto enodnevnic ali drugo vodno žuželko. Namesto tega navežem letečo mravljo na trnku #16, s čimer seveda popolnoma ignoriram ribjo hrano, lovim in vedno ujame.«

Pomembno je, da vemo, da so ribja čutila za zaznavanje okusa odlična. Vsaka riba preživi s pomočjo svojega nagona. Njihov vid je zelo dober, način hranjenja pa tako dodelan, da nikoli ne bomo dosegli popolne prevare, če se še tako trudimo. Ne glede na to, kako natančen bo naš posnetek posamezne žuželke, ne moremo biti prepričani, da ga je riba, ki jo lovimo, videla ravno tako, kot smo si zamislili mi.

Človeška narava je takšna, da vedno poskušamo najti rešitev za težavo, na katero smo naleteli. Tako tudi vsak muhar občuti zadovoljstvo, ko razreši izziv pri ponazarjanju tistega, s čimer se ribe hranijo.

Kadarkoli imam možnost, rad uporabljam vzorce, ki posnemajo, kolikor je le mogoče, tisto, s čimer se ribe hranijo v nekem trenutku. Ujemanje naše muhe z živimi žuželkami je neke vrste umetnost, igra polna znanja, ki jo rad igram vedno, ko je to mogoče. Pridejo pa dnevi, ko popolno posnemanje žuželk ni praktično. Razmislimo o tem! Želim vam dober prijem, kjerkoli že boste muharili.

Vladimir Mikec,
fotografije: Vladimir Mikec

Miki in lipan, ciljna riba

ribe veliko bolj osredotočijo na žuželke v fazi preobrazbe in na tiste, ki ostanejo pohabljenе na gladini. Čeprav obstaja veliko dobrih vzorcev za posnemanje ravno te razvojne stopnje žuželk, je v takšnih okoliščinah težko ujeti previdno ribo, saj naravne muhe migajo in se zvijajo, ko se poskušajo izvleči iz svoje stare kože. Lahko navežemo posnetek, ki je videti kot pravi, vendar se ne giblje kot živa žival in ni videti kot naravna žuželka. To je za muharja grenka izkušnja, saj lahko opazuje, kako riba plava tik pod površino in mirno pobira naravne žuželke, vendar se za našo muho ne zmeni. V takšnih situacijah tudi najboljši muharji komajda ujamejo ribo, saj so izbirčne skorajda neulovljive.

Ko poleti ribe postanejo res izbirčne in imajo na voljo veliko različnih enodnevnic ali drugih vodnih žuželk, sam lovim s posnetki kopenskih. Čeprav

Kam poleti na ribolov z družino?

Poletje je pred vrati in z njim čas uživanja v naravi, dolgih ribolovnih dni in ribiška druženja v prijetno toplih nočeh. Spomladansko deževje in visoke vode so očistile rečna dna, odplovile mulj in ostanek alg prejšnjega leta, jezera pa so zaživila v drstnem plesu pozne pomladi in zbudila tek krapovcev ter drugega obvodnega življa. Poletje je po navadi čas za lov na jezerih, saj se plašne postrvi in lipani ob nizkih vodah in močnem soncu resnično prebudijo šele proti večeru. Večernega skoka se muharji seveda veselimo, a je to tema katere druge zgodbe. Tokrat bomo pisali o poletju kot lepi priložnosti, da gremo na ribolov z družino.

Po tradiciji ribiči delimo svoje dolgoletno znanje in izkušnje za vodo, saj je z navodili iz knjige težko ujeti ribo. Tako poglobljamo povezanost z novo generacijo ribičev in na naše otroke prenesemo ljubezen do ribolova in zanos, ki smo ga nekoč čutili tudi sami na ribolovu z očeti in dedki. Nemalokrat je v hiši več generacij ribičev s pravo družinsko tradicijo.

Prostočasne dejavnosti že nekaj časa niso več le privilegij gosposčine. Vse več nas je, ki v prostem času v različne dejavnosti aktivno vključujemo vso družino. V težko pričakovanih dopustih so zelo priljubljeni izleti v naravo, sprehodi po planinah in podobno, medtem ko je družinski ribolov trenutno manj razširjen, kot bi lahko bil. Morda temu botruje dejstvo, da ribiči prenašamo svoje znanje na naslednje generacije podobno, kot so to delali naši stari očetje in se še nismo dovolj prilagodili novim razmeram. Kar težko je prepričati otroka, ki ima na voljo neomejeno takojšnje razvedrilo v igricah in na internetu, da je prav tako ali še zabavnejše več ur sedeti na obrežju jezera in pozorno opazovati palčko z rdečim vrhom, kako se lahko ziblje po vodni površini. Po njihovih izkušnjah se tega ne moremo lotiti na način, da jim odvzamemo vse elektronske naprave, ampak tako, da s svojim zgledom prenašamo nanje svojo ljubezen do narave in ekološko ozaveščenost. Najboljši način za to je, da gremo z njimi v naravo in jih vključimo v dejavnosti.

Najmlajši

Dokler naši najmlajši ribiči ne razvijejo dovolj zbranosti in pozornosti, da se lahko povsem posvetijo ribolovu, je morda najbolje izbrati kraj, kjer so na voljo aktivnosti za otroke.

Muharjenje je priljubljeno tudi pri mladih

Prvi ujeti krap

Druženje s krapji

Med ribolovom je treba poskrbeti tudi za malico, da želodčki niso prazni.

Komercialni ribniki pogosto ponujajo tudi otroška igrišča, trampoline in podobno, kar omogoča, da mladi ribiči lovijo v krajših časovnih intervalih, vmes pa se zabavajo na igralih. Tovrstni ribniki, še posebej tisti, ki so polni postrvi, omogočajo preprost ribolov, ki je zanimiv tudi za najmlajše, ob ribolovu pa jih veliko ponuja tudi družinska kosila. Starši lahko na takem ribniku ob učenju otrok v vmesnem času vadijo tehnike, ki jih manj poznajo ali jih še ne obvladajo. Marsikdo od nas je prve korake v ribolovu naredil prav na takšnih ribnikih, saj so lahko dostopni, prostorni, ribe

pa ne potrebujejo vrhunske predstavitve ali izbire vabe. Glede na to, da na tovrstne ribnike prihaja veliko začetnikov, tako starih kot mladih, je to tudi izvrstna priložnost, da se ribiči pokažemo v najboljše luči in ponudimo pomoč in znanje tistim, ki so na začetku svoje ribiške poti. Prepričan sem, da je tudi v vaši bližini nekaj ribnikov, ki so primerni za naše najmlajše ribiče. Pogosto imajo ribogojnice svoj ribnik in tako omogočajo, da si kosilo ujameš kar sam.

Malce starejši otroci

Ko otroci zrastejo in se lahko dovolj zberejo, da lahko lovijo

sami ali s pomočjo mentorja, se možnosti za ribolov povečajo. A četudi otrok lahko drži palico, ne smemo pozabiti, da je njegova pozornost še vedno precej muhasta in se hitro naveliča enoličnih dejavnosti, še posebno, če je navajen akcije igrice in interneta. Morda se bo v njem zbudil ribiški čut in bo takoj pripravljen stopiti v vrste ribiških zanesenjakov, a tega ne smemo pričakovati. Mladi zaradi elektronskih medijev pričakujejo takojšnje zadoščenje in težko sprejmejo dejstvo, da se dobre stvari zgodijo tistim, ki so nanje pripravljeni počakati. In za ribolov to velja še posebej. Zato ►

je pred naslednjim korakom smotno premisliti, ali so otroci že pripravljeni nanj. Malo še počakajte, preden začnete z razlago o prednosti zig navoze in oblikah krmilnikov, raje najprej poskusite najti kakšen ribnik ujemi-spusti, kjer je veliko manjših rib, ki jih ni težko ujeti. Po navadi gre za t.i. »babuške« in manjše krape, ki radi primejo na koruzo, kruh in podobne osnovne vabe. Seveda je lepo, če otroke peljemo na vrsto ribolova, ki je vseh nam, a ne pozabimo, da jih najbolj veseli, kar lahko sami naredijo in ne gledanje tega, kar počnemo mi. Pri tem

Šarenka iz Nevljice

so v največjo pomoč mladinski mentorji v ribiških družinah, a izkoristite priložnost, da vam otrok na družinskem ribolovu pokaže, kaj se je naučil in ne obratno. Manjši ribniki ujemi in spusti so kot ustvarjeni za mlade ribiče, ob ciprinidnih pa so na voljo tudi salmonidni, kjer se lahko učite muharjenja ali izpopolnjujete svoje muharske spretnosti. Po vsej Sloveniji je veliko lepih ribnikov, ki so primerni za ribolov z mladimi; sam najbolj poznam preserske ribnike v RD Šempeter, ki jih pogosto obiskujem s svojimi ribiškimi učenci.

Izleti in pikniki

Poleg ribolova so jezera vsekar primerna tudi za družinske sprehode in piknike, kar za družine ponuja še dodatno priložnost za zabavno druženje v naravi. Dober primer tega je Gradiško jezero, ki ponuja lepo urejene poti za sprehod okoli jezera in počitek v naravi, ob tem pa je obdano z gozdovi, kjer lahko tudi gobarimo in srečamo divjad. Marsikatera družina iz ribolova na jezeru ustvari dogodek, si priredi piknik in uživa z otroki v prelepi naravi. Nekatera jezera omogočajo tudi nočni ribolov, ki lahko tako postane tudi vikend taborje-

nje. Vsekakor priporočamo, da pred postavljanjem šotora pri ribiški družini preverite, kako je z nočnim ribolovom na jezeru, kamor bi se odpravili. Med starejšimi mladimi ribiči postaja nočni ribolov vse bolj priljubljen, saj jim ponuja samostojnost in spanje v naravi pod zvezdnim nebom. Poleg jezer so lepi prostori za piknike in sprehode tudi na rečnih obalah, tisti, ki ste bolj avanturistični, pa se podajte v soteske in kanjone rek. V soparnih, vročih poletnih dneh ni boljšega od namakanja in brodenja po prijetno hladnih rekah. V kamniškem koncu v največji vročini radi hodimo v sotesko Kamniške Bistrice, kjer je kakšnih 10 stopinj hladneje kot drugje. Tam živijo čudovite, divje bistriške potočnice z velikimi očmi in podolgovitim vretenastim telesom. Pod gondolo za Veliko planino ob izvrstnem terenu za ribolov je v nedotaknjeni naravi

tudi prelepa potka do soteske Predaselj, ki je primerna za družine z nekoliko starejšimi otroki. Za piknike so primerne tudi manjše reke in potoki, ki so za otroke varni, obenem pa ponujajo možnost ribolova na tekočih vodah. Nam je najljubši prostor za piknik ob reki Nevljici, med gorami, kjer se lepa sprehajalna pot ob naravni salmonidni reki konča z odličnim prostorom za piknik. Kot ustvarjeno za družinski muharski dogodek v naravi.

Ribolov lahko postane veliko več kot le posedanje s palico. Lahko je raziskovanje narave, taborjenje, piknik, sprehod ... Možnosti je res veliko, saj je Slovenija obdarjena s številnimi lepimi jezери in tekočimi vodami. Navedel sem nekaj primerov iz lastnih izkušenj, ne dvomim pa, da je veliko odličnih ribolovnih lokacij po vsej Sloveniji. Če poznate kakšno dobro ribolovno lokacijo, ki je primerna za ribolov z družino, nam jo opišite v sporočilu na Facebook strani Ribiške zveze Slovenije ali nam pošljite opis po elektronski pošti. Želim vam veliko lepih dni v naravi z družino in dober prijem.

Karlo Pirc,
fotografije: Karlo Pirc

Poletni ribolov

Med poletnimi počitnicami ni nič lepšega kot sproščen ribolov ob vodi, kjer prijetno pihlja, ti pa nestrpno čakaš, da se riba končno odloči za tvojo vabo. Šolske knjige so varno pospravljene v omari, z učenjem se ne obremenjuješ (razen z učenjem o ribolovu), le vsake toliko te spreleti, da boš zopet en razred višje in boš moral biti spet malenkost bolj odrasel. Ampak pustimo to ob strani, tudi skozi ribolov se učimo o svetu odraslih in življenjskih lekcijah. Ko bi le več mojih prijateljev spoznalo, kaj nudi ribolov. Da ni zgolj lovljenje rib, ampak tudi način sproščanja, povezovanja in učenja o sebi in svetu okoli nas.

Očka mi je obljubil, da bova šla loviti krape na reko. Na takem ribolovu še nisem bil, saj smo vedno loviti na jezerih in ribnikih. Zraven bova povabila še Matica in njegovega očka. Saj poznate Matica, poletje je njegov čas, ker obožuje žužke in na ribolovu preuči vse, kar leti in leze okoli njega. Jaz se pa od njega res veliko naučim. Zlata mami nam je kot po navadi pripravila slastne sendvičke in prigrizke, da ne bomo lačni. Ampak veste, fantje smo bili malce skrivnostni in ji nismo povedali, da bomo na ribolovu pekli čevapčiče. Matičev očka je kupil manjši prenosni žar. Kuriti v naravi ne smemo, sploh ne v poletnem času, zato je tale žar super za naše celodnevne izlete. Ker drugače se naši želodčki glasno oglašajo, saj je na ribolovu lakota vedno večja. Saj veste, kako to potem izgleda, kajne? To sladko skrivnost o pikniku na ribolovu smo skrbno varovali kar cel teden. V soboto, na dan ribolova, sva z očkom pripravila obilen zajtrk, mami pa je skuhalo močno kavico za očka. Zabičala nama je, da ne smeva pozabiti uporabljati kreme za sončenje, da naju ne bo sonce preveč opeklo. Avtomobil je bil zopet poln ribiške opreme, na vrhu katere je sedela še modra hladilna torba s slastno vsebino. Matic in njegov očka sta pripravila drugo torbo, v katero bomo shranili vse potrebno za piknik. Srečali smo se v trgovskem centru, hitro kupili hrano in oddrveli naprej. Krapa so nas že nestrpno pričakovali. Veselil sem se krapolova na reki, prav tako druženja z Matcem. Očka sta

izbrala super prostor pod drevesi, ki je nudil dovolj sence. Pripravili smo stole, odejo, vabe, palice, podmetalko in blazino za ulete krape. Nisem bil čisto prepričan, če je tista trava v vodi v redu. A sem sklepal, da imajo tam krapji skrivališče. Na trnke smo namestili domačo kuhano koruzo

Lepo smo se imeli, medtem ko smo čakali krapa.

KJE PA TI NAJRAJE LOVIŠ?

in boljše. Krapom ne smemo nikoli ponuditi surove koruze, saj jih bodo boleli želodčki, tako kot nas, ko pojemo preveč sladkarij. Takrat se ne počutijo najbolje. Palice smo postavili na stojala, se udobno namestili in čakali. Bilo je zgodnje jutro, a se je že prilegla osvežilna pijača. Zelo toplo je že bilo. Očka je razložil, da moramo biti bolj tiho kot po navadi, saj so ti divji krapji veliko bolj občutljivi na zvoke in gibanje. Klepetali smo, a vseeno sva z Maticem pogrešala malo več akcije. To je bilo odlično izhodišče, da raziščeva domovanja žužkov, ki so kar skakali po nas. Mislim, da bo Matic nekoč odličen vezalec posnetkov muh. Vsako pozna

do zadnje podrobnosti, celo latinska imena si je zapomnil! Ponosen sem, da sva prijatelja. Med raziskovanjem travnika sva naletela na kar nekaj velikih enodnevnih, kobilic, pajkov, mravelj, hroščev in cel kup zanimivih rastlin. Vmes sta naju želodčka opozorila, da želita tiste dobre sendviče, ki smo jih prinesli s seboj. Malica je bila odlična. Povrnili smo si energije za nadaljnje čakanje morebitnega ulova. Bilo je zelo razburljivo. Tile krapji so prebrisana, trmasta, a tako veličastna bitja. Pa tudi

Krap, ki smo ga ujeli.

izbirčna. Kot moj maček Tik. Pri hrani je zelo izbirčen in vsak okus in vonj ni primeren za njegov smrček. Enako je pri divjih krapih. Ponuditi mu moraš res zelo mamljivo kosilo, da mu bo zadišalo. Preizkusili smo nekaj vrst boljše, ki smo jih namestili skupaj s koruzo. In čakali. Zanimivo je opazovati, kako se ribe obnašajo v določenem življenjskem okolju. Očka sta klepetala, midva pa vsake toliko raziskovala žužke, ki sva jih opazila. Minute so tekale, na trnkah smo zamenjali kar nekaj vab in še vedno čakali krapa, ki bi nas razveselil s svojim obiskom. V vodi sem opazil veliko zelenik in sem in tja kakšno platnico. V času kosila je Maticev očka pripravil žar, kako slastne čevapčiče in bučke smo spekli! V trenutku smo zmazali vse. Ves čas sem pogledoval palico in trnek. Zelo sem si želel, da se zaziba. Dan se je hitro prelevil v pozno popoldne

in ko sem že mislil, da ne bomo ujeli nič, se je konica palice upognila. Imamo ga! Očka je hitro prijel palico, Maticev očka pa je pripravil blazino in podmetalko. Krap je bil velik, saj sta se z očkom borila kar nekaj časa. Rečni krapji so zelo borbeni. Vznemirjenje je bilo enako kot takrat, ko sem ujel prvo ribo. Gledal sem očka, kako počasi navija laks na kolesce in krap se je približeval. Kaj kmalu je pokukal iz trave. Kako je bil velik. Maticev očka ga je previdno zajel s podmetalko, dvignil in položil na blazino, da se ne poškoduje.

**ČE BI TUDI TI ŽELEL
Z NAMI DELITI
SVOJO ZGODBICO,
JO NAPIŠI, MAMICA
IN OČKA PA NAJ
JO POŠLJETA V
UREDNIŠTVO
GLASILA RIBIČ.**

Bil je luskinar, po oceni pa je imel nekje okoli 3 kilograme. Hitro smo posneli nekaj fotografij, se mu zahvalili, ker nas je prišel pogledat, ter ga spustili nazaj v domek.

Na trnek smo namestili novo vabo in zopet poskusili srečo. A tokrat naša vaba ni premamila nobenega krapa več. Veseli smo bili, da smo ujeli vsaj enega, ki nas je zelo razveselil in nam polepšal dan. Za konec smo pojedli še prigrizke, ki nam jih je pripravila mami, pospravili in se odpravili domov. Utrujeni, srečni in pripravljeni na nove dogodivščine. Na poti nazaj smo že kovali nove načrte. Počitnice bodo prekratke za vse pustolovščine, ki jih morava z Maticem doživeti. Naslednjič pa še mami vzamem s seboj, da še njo naučimo loviti. To bo tudi dogodivščina in pol.

**Nuška Božičnik,
fotografije: osebni arhiv**

Nepogrešljivih dvanajst

Eno od najpogostejših vprašanj, ki jih slišim med muharsko sezono kot tudi zunaj nje, je skoraj vedno o izbiri najpomembnejših posnetkov muh. Tisti s krajšim stažem, predvsem začetniki, se v poplavi informacij na to temo velikokrat znajdejo v težavah. Količina nasvetov o izbiri posnetkov na spletu je resnično obsežna. Če ji dodamo še literaturo in nepogrešljive lokalne nasvete prijateljev, znancev in mentorjev v ribiških družinah, je popolnoma razumljivo, da so v nezavidljivem položaju. Nekaj jih zato ne prestando s seboj nosi pravo zakladnico škatlic v upanju, da jim kaj ne uide in so vedno pripravljeni na vse. Nekateri si pomagajo tako, da imajo s seboj celo primež in vezalno orodje.

Povprečni muhar si s časom izbire nabor tistih nekaj nepogrešljivih posnetkov, ki mu nato v različnih velikostih pomagajo pri večini nepredvidenih okoliščinah. Zato bom tokrat predstavil nabor posnetkov, ki jim zaupam sam in njihovo uporabo predlagam vsem, ki me o njih sprašujejo. Muharjenje je zelo osebni konjiček in nikakor ne nameravam nikogar omejevati, najmanj pa začetnikov. Posnetki so si med seboj precej enakovredni in številka pred njimi ne pomeni ničesar. Nabor, ki sledi naj bo le osnova, ki bo marsikomu pomagala pri muharjenju na slovenskih rekah in ga je vredno vsaj preizkusiti. Nadaljevanje pa je vedno stvar posameznika, kar je tudi prav.

Puhovka

Fratnikova puhovka je ena redkih muh slovenskega porekla in tudi ena najbolj znanih. Gre za zelo enostavno suho muho, ki leži nizko na gladini, s katero lahko posnemamo marsikaj in je zato tudi tako zelo uporabna. Lahko uporabljamo tudi različne izpeljanke, vendar je izvirnik v naravni barvi puha z olivnim telescem moja prva izbira. V različnih velikostih nam puhovka lahko pokrije precej velik del situacij, oziroma rojenj različnih vodnih žuželk, ki jih ribe pobirajo na površini.

Šaš iz srnine dlake

Nekateri ga imenujejo tudi čopka ali pa metla (čeprav je na Primorskem metla popolnoma svoja muha). Gre za eno najbolj znanih suhih muh na svetu (Elk Hair Caddis - EHC), ki je prav tako doživela že veliko »poprakov«. Izpostavljam iz-

virnik Ala Trotha z naravno barvo dlake, rjavo miko in zelenkastim telescem, lahko pa tudi izpeljanko CDC&ELK Hansa Weilenmanna, ki sem jo predstavil v Ribiču pred več kot desetletjem. Odziv bralcev je bil zelo pozitiven, kar me nikakor ne čudi, saj gre za zelo uporaben posnetek šašev. Poleg posnetkov na običajnih številkah predlagam, da naredimo tudi nekaj zelo velikih, ker so znani po tem, da predvsem ob večerih radi prelisijo največje postrvi.

Modrokrila zelenka

Muharjem dobro znana in pri nas pogosta olivna enodnevica je verjetno poleg črnika ena najpogostejših suhih muh v muharskih škatlicah. Pod imenom BWO (Blue Winged Olive) lahko na spletu najdemo veliko različnih možnosti vezave, od katerih si izberemo najprimernejšo in si jih navežemo predvsem v velikostih od številke dvanajst do osemnajst.

Mravljica

Zopet enostavna umetna muha, ki je uporabna predvsem v poletnih mesecih. Posnetek mravlje je poseben zato, ker lahko v različnih velikostih posnema tudi

druge žuželke, hrošče in s svojo silhueto prevara marsikaterega lipana ali postrv. Najboljša je v črni barvi s črnimi mikami. Dobro se izkažejo posnetki iz črnih penic, ki tudi zelo dobro plavajo.

Ajdovka

Nekateri ji pravijo tudi fazanov rep. Verjetno je ena najbolj vsestransko uporabnih in znanih posnetkov ličink, ki jo lahko zvežemo na veliko načinov, z obtežitvami ali brez. V različnih velikostih lahko z njo posnemamo ličinke večine vodnih žuželk, z največjimi pa celo manjše ribe in žabje paglavce. Neobtežena in tanka različica je nepogrešljiva pri ribolovu na ribe, ki se hranijo v vodnem filmu.

Perdigon

Zelo priljubljena domišljajska ličinka, ki prevladuje pri muharjih, ki lovijo na evro način in pri tekmovalcih. Njena prednost, da z zelo malo upora hitro doseže globine, je tisto, kar jo razlikuje od drugih. Je zelo težka in ima spredaj vedno volframovo kroglico. Mnenja o barvnih odtenkih se od posameznika do posameznika zelo razlikujejo. Menim, da sta pomembnejši teža in velikost, vsekakor pa je to ena

od muh, ki je enostavno ne moremo izpustiti, če želimo uspešno loviti blizu dna, v sredini in v hitrejših predelih rek. Z volframovo kroglico lahko opremimo tudi katerokoli drugo ličinko, uporabimo kakršnokoli barvo in dobimo posnetek za ribolov v globljih in hitrejših vodah.

Postranica

Mnogim bolj znana po imenu gamarus je posnetek, ki mora prav tako najti mesto v muharjevi škatlci. Dandanes poznamo zelo lepe posnetke iz epoksidne smole, ki včasih že mejijo na umetniške izdelke, osebno so mi veliko bolj pri srcu enostavni, klasično navezani in na trnku velikosti deset do osemnajst. Barvni odtenki naj posnemajo barvo okolice, olivno zeleno barvo predlagam na prvem mestu, sledijo lahko svetlo zeleni do rdeče-oranžni toni. Slednji posnetki ne tonejo tako hitro, kot tisti iz epoksidne smole, zato v primeru, da imamo obe različici, dobro zajamemo širok interval rečnih globin.

Velika ličinka vrbnice/prodnice

Velika ličinka vrbnice je nekakšna analogija velikim suhim šašem. S svojo velikostjo in silhueto velikokrat zbudi zanimanje mnogim ribam, ki so videti nezainteresirane. Dobro obteženo lahko hitro spravimo na zeleno globino in dosežemo predele, ki so z običajnimi ličinkami zelo težko dosegljivi. Velika vrbnica je zato tudi posnetek, ki lahko

opravlja vlogo manjše potezanke. Žal so vrbnice zelo občutljive na onesnaževanje voda in vsako leto opazam, da jih je vedno manj, v nekaterih rekah pa so praktično že izginile.

Nagajivček

Vsem znani Woolly Bugger je klasična potezanka, s katero ne moremo zgrešiti. Zaradi enostavne vezave je redno na dnevnem redu mnogih začetniških vezalnih tečajev. Vsak si lahko izbere svoje barvne kombinacije in načine obtežitve glede na želje in možnosti. Sam rad repu dodam svetleče trakove, med mikami in pod njimi pa se zelo dobro izkažejo svetleči dodatki »UV«. Po navadi uporabljamo dolgohrbte v velikosti od štiri do osem. Zelo primerni so tudi majhni na običajni močnejši dvanajstici. Nekaj temnih in nekaj svetlih v različnih velikostih popolnoma zadostuje za običajni ribolovni dan s potezankami.

Zonker

Zonker je potezanka, ki za razliko od tistih iz peres omogoča, da posnemamo nekaj veliko večjega. Zajčjo kožo lahko režemo na različne dolžine in uporabljamo tudi zelo velik trnek. Razmočena se v vodi zelo lepo giblje in tudi pri tej muhi lahko z barvnimi kombinacijami naredimo karkoli. Običajna kombinacija za posnetke rib je siva zgoraj in bela spodaj po telesu muhe. Večje od dveh decimetrov so primerne za muharjenje na sulca, v živih barvah pa za ščuko.

Kapelj

Ni jih malo, ki prisegajo na posnetke kapljev, ki so zelo znana potezanka za ribolov večjih postrvi. Vsekakor je to potezanka, ki je ne smemo prezreti in predlagam, da imamo vedno s seboj vsaj en primerek. Najpogostejši je graševac, ki ga lahko opremimo z različnimi obtežilnimi glavami (npr. fish skull) in je večinoma izdelan iz dlak srnjadi. Meni ljubša je

narejena iz zajčje kože, nekakšen obrnjeni zonker s trnkom navzgor, s katerim lažje lovimo blizu dna in blizu vodnega rastlinja. Glavo naredimo sploščeno in dovolj veliko, za prsne plavuti pa lahko uporabimo peresa oprsja race. Je bistveno preprostejša za izdelavo in zajčja koža se veliko bolje giblje.

Trzač

Gre za pupo trzačev. Vsako leto sem priča marsikateri situaciji, ko nam ravno ti posnetki spremenijo muharski dan v uspešnega. Na spletu jih najdemo pod angleškim imenom »midges«. Po navadi v rekah potrebujemo drobne in tanke posnetke, večinoma brez obtežitev. Včasih so tako drobni, da jih komaj opazimo, zato pa lahko prepoznamo hranjenje rib z njimi, kjer gre vedno za leno in počasno pobiranje na površini z malo premikanja. Kot pri vseh ostalih majhnih muhah nam ni treba preveč paziti pri vezavi; biti mora tanka z malo debelejšim oprsjem in to je v bistvu dovolj. Lahko dodamo še značilne resice spredaj, ali pa namesto oprsja uporabimo kar črno volframovo kroglico, jo s tem obtežimo in si vezavo še bolj poenostavimo. Obtežena različica je nepogrešljiva za muharjenje predvsem v stoječih vodah in jo najdemo praktično v vsaki knjigi ali članku na temo ribolova v jezerih.

To bi bila moja skupina muh, ki naj bi bile nekakšna osnova. Nikoli ne bomo pripravljeni prav na vse, z omenjenim naborom pa se lahko precej samozavestno podamo na slovenske reke. Vedno bo še kakšna, ki bi jo lahko uvrstili mednje in že med samim pisanjem, ko sem izbral posnetke, mi je bilo precej težko izbirati. Zdaj lahko le še končam in vsem skupaj zaželim dober prijem z omenjeno dvanajsterico.

*Tomaž Modic,
fotografije: Tomaž Modic*

Sejem lov – ribolov – naturo v Gornji Radgoni

Lovsko-ribiški sejem, ki ga ob podpori Ministrstva za kmetijstvo, gospodarstvo in prehrano organizira Pomurski sejem, d. d., iz Gornje Radgone je bil že 11. sejem po vrsti. Potekal je od 12. do 14. aprila 2019. Sejem je odprt vsaki dve leti in je pomembna točka predstavitve tudi za druge prostoročasne aktivnosti na prostem v naravi. Poleg splošne promocije zelenega turizma je sejem pomemben za obe krovni organizaciji, lovsko in ribiško, in društva, ki ju sestavljajo.

RZS na teh dogodkih predstavlja možnosti včlanitve v katero izmed 64 ribiških družin, levji delež aktivnosti in promocijskega materiala pa je usmerjen v predstavitve možnosti turističnega športnega ribolova po vsej Sloveniji za vse vrste rib (salmonide, lov krapovcev in rib roparic). Posebno velja omeniti predstavitve možnosti ribolova v revirjih tistih ribiških družin, ki se odločijo sodelovati na takih dogodkih s svojim promocijskim gradivom. Za dodatno popestritev ribiškega razstavnega prostora smo tudi letos uspeli pridobiti nekaj

Na sejmu sta bila ves čas aktivna Branko Novak, predsednik Komisije RZS za gospodarsko finančna vprašanja, in predsednik RD Radgona Andrej Vreča.

zanimivih ribiških trofej – dvometrskega soma, preparata klene in ščuke ter 30 kg težkega krapa. Ravno preparati in njihove trofeje velikosti so pritegnili pozornost večjega dela obiskovalcev, pri ribičih pa so gotovo vzbudili občutke spoštovanja, verjetno tudi malce zavisti. Sejem je imel poudarjeno ekološko noto, zato smo si razstavni prostor delili s člani društva Zaščitimo Muro, ki se zavzemajo za prosto tekočo reko brez negativnih vplivov predvidenih novih hidroelektrarn.

Lovsko-ribiški sejem je namenjen zlasti prodaji raznih izdelkov s tega področja. Letos so predstavniki Pomurskega sejma uspeli privabiti nekaj več razstavljavcev ribiške opreme. Tako je bilo mogoče videti in preizkusiti opremo za beličarjenje, sodobni krapolov in vijačenje (glede na lokacijo sejma te tehnike ribolova prednjačijo), opaziti

Nastop Lovskega pevskega zbora Medvode

pa je bilo tudi razstavljavce z muharsko opremo, ki so prikazali vezanje umetnih muh. Po ocenah in pogovorih z ribiški kolegi iz RD Radgona in RD Ljutomer, ki redno spremljajo sejem, je bil sejem bolj obiskan kot v prejšnjih letih. Prav gotovo se ne moremo izogniti splošnemu opažanju, da je tako kot v minulih letih levji delež razstavljenih prostorov sejma namenjen lovu. A prav tako ne moremo mimo dejstva, da je v Sloveniji registriranih lovcev še enkrat več, kot je registriranih ribičev. Hkrati pa je veliko lovcev hkrati tudi ribičev, zato ne gre pozabiti tradicionalno dobrega medsebojnega sodelovanja. Primer povezanosti lovstva in ribištva ter dokaz dobrega sodelovanja je bil tudi nastop Lovskega pevskega zbora Medvode na prostoru RZS, v katerem je med nastopajočimi nekdanji dolgoletni sekretar RZS Marko Koračin.

Pričakovanja ribičev, ki se sejma udeležijo iz vseh koncev Slovenije

Velika pričakovanja ribičev po vedno večji in pestrejši ponudbi ribiških izdelkov ter ugodnih sejemskih cenah so upravičena. Taki občutki, predvsem pa primerjave s količino ponudbe, so pogosti pri posameznikih, ki so obiskali ribiške sejme v tujini (npr. Nemčija, Italija, Madžarska). Zagotovo si vsi želimo, da bi vodstvu Pomurskega sejma za leto 2021 uspelo pridobiti še več razstavljavcev s področja športnega ribolova. Prav tako se bomo na RZS potrudili in do takrat pripravili novo promocijsko brošuro, ki bo predstavila možnosti ribo-

Na našem razstavnem prostoru smo predstavili res velike ribe.

lova belic, sodobnega krapolova in lova rib roparic. Na tak način želimo bolje predstaviti vse tiste RD, ki imajo v svojih okoliših predvsem ali izključno omenjene vrste rib, zato jih že sedaj vabimo k sodelovanju. Ob uspešnem zaključku lovsko-ribiškega sejma velja še zahvala predsedniku in tajniku RD Radgona A. Vreči in V. Drvariču za vso pomoč na razstavnem prostoru, vsem ribičem pa pozdrav do naslednjega sejemskega snidenja čez dve leti.

*Mag. Igor Miličič,
sekretar RZS*

● V SPOMIN

Marko Orehek

(1982–2019)

Ribiči RD Bistrica Domžale, Pododborra Domžale, smo se v začetku maja 2019 poslovili od ribiškega prijatelja Marka Orehka iz Zaboršta pri Domžalah. V ribiške vrste je vstopil leta 2017, kjer pa je zaradi težke bolezni kmalu postavil ribiško palico v kot.

Vincenc Dornik

(1953–2019)

7. junija 2019 smo se ribiči RD Bistrica Domžale, Pododborra Kamnik, poslovili od ribiškega prijatelja Vincenca Dornika iz Kamnika. V ribiške vrste je vstopil leta 2007. Kljub njegovemu prezgodnjemu odhodu bosta njegovi Kamniška Bistrica in Nevljica še naprej tekli po svojih poteh in nas spominjali, da je tudi zaradi njegovega prispevka v njej še vedno življenje.

Za njuna prispevka in delo se jima najlepše zahvaljujemo.

RD Bistrica Domžale

Ribja pita s pire krompirjem, gregada iz sladkovodnih rib

Tokrat bomo potovali po kulinaričnih poteh Dalmacije in Finske s francoskim pridihom.

Ribja pita s pire krompirjem

Za pripravo jedi za 4 osebe potrebujemo:

- 1 kg filejev različnih vrst rib
- 1,5 kg krompirja
- ½ kg pora
- eno večjo čebulo
- 4 stroke česna
- 3 vejice peteršilja
- 6 dag suhih paradižnikov
- 5 do 6 oliv
- 3 dag kaper
- 1 l ribje osnove
- 1 dl belega suhega vina
- 2 dl mleka
- 15 dag masla
- 1 dl oljčnega olja
- 10 dag naribanega parmezana
- malo zmletega muškatanega oreščka
- po okusu
- veluté omako
- sol
- poper

Jed prihaja s Finske.

Krompir olupimo in ga kuhamo v slani vodi. Ko je kuhan, ga pretlačimo, dodamo maslo in mleko, ki smo ju predhodno prevreli, da dobimo pire.

Dodamo še zmlet muškatni orešček, dobro premešamo in odstavimo z ognja.

Por narežemo na kolobarčke in ga zdušimo na maslu.

V drugi posodi naredimo omako *veluté*, ki izvira iz Francije. V posodo damo maslo in moko. Na zmernem ognju mešamo z metlico in ko se moka malo obarva, počasi dolivamo ribjo osnovo. Pazimo, da se omaka ne zgosti preveč. Potem jo solimo in popopravimo. Na koncu dodamo dušen por in vse skupaj še malo pokuhamo.

V ponvi na oljčnem olju dušimo čebulo, dodamo narezan sušen paradižnik in nasekljan česen ter na koncu še na kocke narezano ribo. Malo posolimo ter še malo dušimo. Nato dodamo omako *veluté* s porom in dobro premešamo. Pire krompir damo v kuharsko vrečko in ga stisnemo po vrhu posode tako, da prekrijemo vso površino. Na vrhu potresemo nariban parmezan ter nasekljane olive in kape. Vse skupaj pečemo v pečici 30 minut na 180 stopinjah.

Ob jedi priporočamo belo suho vino, po želji lahko postrežete tudi cviček ali lažje rdeče suho vino.

Gregada iz sladkovodnih rib

Za pripravo jedi za 4 osebe potrebujemo:

- 1,5 kg mešanih rib
- 2 kg krompirja
- ½ kg čebule
- eno glavico česna

- češnjev paradižnik
- 4 do 5 vejic peteršilja
- eno limono
- ½ l belega suhega vina
- ½ l ribje osnove
- 10 dag masla
- 2 dl oljčnega olja
- sol
- poper

Jed prihaja s Hrvaške (Dalmacija).

V ponvi na oljčnem olju dušimo na lističe narezano čebulo. Dodamo na rezine narezan krompir in na lističe narezan česen ter še malo dušimo. Dolijemo ribjo osnovo in kuhamo 15 minut.

Ribe očistimo in narežemo na kotlete, posolimo, popopravimo in pokapamo s sokom polovice limone ter jih pustimo počivati pol ure, lahko pa tudi celo uro. Marinirane ribe dodamo h krompirju, kasneje še vino, sok polovice limone, sesekljan peteršilj ter češnjev paradižnik. Vse skupaj kuhamo v pokriti posodi še pol ure. Mešati ne smemo, namesto tega posodo le malo pretresemo.

Ob jedi priporočamo malvazijo ali katero drugo belo suho vino.

ALI STE VEDELI?

GREGADA

Gregada je preprosta ribiška jed iz Dalmacije. Gre za zelo star način priprave rib. Verjetno je v Dalmacijo prišel iz Grčije, od koder naj bi izviralo tudi ime. Sprva so jo pripravljali le iz krompirja, čebule in iz tistih belih rib, ki so bile premajhne za na žar. Osnovna receptura vsebuje čebulo, česen, morske ribe, krompir, sol, poper, olje in peteršilj, vendar jed lahko popestrimo še z različnimi dodatki (por in paradižnik, narezana

na kolobarje, kape, vino). Najboljše je, če gregado pripravimo iz več različnih vrst rib, ki smo jih narezali na večje kose (kotlete). Vanjo lahko damo tudi škampe, lahko pa uporabimo tudi samo eno vrsto ali samo ribje fileje. Pomembno je, da gregade, tako kot tudi brodet, ne smemo mešati, ampak občasno le pretresemo posodo. Gojko gregado rad pripravi tudi iz sladkovodnih rib na način, ki vam ga je zaupal v zgornjem receptu. Pripravil jo je iz krapa. Če je niste uspeli pojesti tople, je zelo dobra tudi hladna.

Borut Jerše

Belouška (*Natrix natrix*) (foto: anja)